

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1880. Andra Kammaren. N:o 48.

Fredagen den 30 April.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts på Kammarens bord hvilande proposition, angående beviljande af pension å allmänna indragningsstaten för Professor Jacob Axel Josephsons enka.

§ 2.

Föredrogs, men blefvo för andra gången bordlagda:

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16, angående tullbevillningen; samt

Banko-Utskottets Memorial N:o 16, med förslag till omröstningsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om åtgärder för Riksbankens förstärkande vid upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å tio kronor.

I sammanhang med bordläggningen af sist omnämnda ärende lemnades ordet, på begäran, till

Herr vice Talmannen Ifvarsson, som yttrade: Jag har ingen anmärkning att göra emot begäran om bordläggande för andra gången af Banko-Utskottets Utlåtande N:o 16, med voteringsproposition, i anledning af Kamrarnes olika beslut i fråga om åtgärder för Riksbankens förstärkande. Men jag tager mig friheten föreslå, att detta betänkande måtte på föredragningslistan för nästa sammanträde sättas *främst* bland två gånger bordlagda ärenden, på det att, om voteringspropositionen godkännes, och gemensam votering i denna fråga således kommer att ega rum, den måtte kunna verkställas i sam-

manhang med de gemensamma voteringar, som under loppet af nästa vecka komma att ega rum.

Med bifall till denna Herr vice Talmannens framställning, beslöt Kammararen, att nämnda Memorial skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde sättas främst bland de *två gånger* bordlagda ärendena.

Jemväl bordiades för andra gången Banko-Utskottets Utlåtande N:o 17.

Efter föredragning derefter af Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts på bordet hvilande Utlåtande N:o 7 (i samlingen N:o 23), begärdes ordet af:

Herr Hedin, som anförde: De af Kammararens ledamöter, som behagat genomläsa det nu till bordläggning föredragna betänkandet, torde hafva observerat, att mot slutet deraf finnes återopad såsom bilaga en tabell. Den har emellertid icke åtföljt betänkandet. Jag anser mig därför böra upplysa om, att genom en tillfällig omständighet tabellens tryckning blifvit fördröjd, men den kommer dock att i morgon utdelas i Kamrarne. Det är också min skyldighet att tillägga, att detta dröjsmål ingalunda förorsakats af någon försumlighet å tryckeriexpeditionen, utan ansvaret därför drabbar helt och hållet mig, hvarföre jag ock anser mig böra anhålla om Kammararens benägna öfverseende.

Utlåtandet blef derpå för andra gången bordlagdt.

Herr E. G. Boström, hvilken nu på begäran erhöll ordet, ytttrade: Jag tager mig friheten göra den hemställan, att Bevillnings-Utskottets Utlåtande N:o 16, angående tullbevillningen, måtte sättas sist på föredragningslistan för nästa sammanträde. Härigenom åstadkommes ju ingen ändring uti Kammararens nyss fattade beslut, att Banko-Utskottets Utlåtande N:o 16 skulle på föredragningslistan sättas först bland *två* gånger bordlagda ärenden; men förändringen skulle hafva den fördelen med sig, att Kammararen derigenom får längre tid på sig för att taga kännedom om det digra tullbetänkandets innehåll, hvarförutom Första Tillfälliga Utskottets betänkande N:o 23 dymedelst skulle komma att blifva tidigare behandladt än eljest, och det är en sak, som äfven är värd att beakta. Nu heter det visserligen, att en tabell, som skulle såsom bilaga åtfölja detta senare betänkande, ännu icke blifvit tryckt och utdelad i Kamrarne. Jag tror emellertid icke, att denna omständighet kan vara af den betydelse, att deraf bör förorsakas ett dröjsmål med ärendets behandling, utan bör man, bilagan förutan, med stöd af motionerna samt Utskottets vidlyftiga och mycket noggranna motivering kunna bilda sig ett omdöme rörande den viktiga skolfrågan. Och då nu så kort tid af Riksdagen återstår, är det af vigt för dem, som vilja framgång

åt förslaget, att frågan här afgöres så tidigt, att Första Kammaren äfven kan hinna behandla densamma vid denna riksdag. Detta är ett ytterligare skäl för bifall till min framställning.

Friherre Fock: Jag kan icke underlåta att vid detta tillfälle fästa Kammarens uppmärksamhet uppå, att Bevillnings-Utskottets å föredragningslistan förekommande betänkande, rörande tullbevillningen, är af den beskaffenhet, att det otvifvelaktigt kommer att gifva anledning till mycket meningsutbyte inom Kammaren, och att i följd häraf möjligen en eller annan punkt äfven kan komma att återremitteras eller blifva föremål för gemensam votering inom begge Kamrarna. Det synes mig derföre vara af vigt, att ifrågavarande betänkande så snart som möjligt företages till afgörande inom Kamrarna, på det att Riksdagen må kunna i behörig tid avslutas; och det är af detta, och endast detta skäl, som jag nödgas motsätta mig den näst-föregående talarens yrkande.

Herr *Samuel Johnson* instämde med Friherre *Fock*.

Herr *Ola Andersson* i *Burlöf*: Utan afseende på om Herr *Boströms* förslag blifvit i rätt tid väckt, ber jag få instämma med den siste talaren deri, att ärendena må föredragas uti den ordning, hvori de förekomma på föredragningslistan, naturligtvis med det undantag, som blir en följd af Kammarens nyss fattade beslut. Här föreligga visserligen två viktiga betänkanden, Bevillnings-Utskottets, rörande tullbevillningen, och Första Tillfälliga Utskottets, rörande undervisningsfrågan; men frågan om tullbevillningen har så väl vid åtskilliga möten som enskildt blifvit så mycket afhandlad, att de fleste af Kammarens ledamöter torde vara temligen deciderade i densamma, hvaremot det är för mycket begärtdt, att man i en sådan fråga, som undervisningsfrågan, uti hvilken Utskottet behöft ganska lång tid för att komma till ett slut, skall kunna på några timmar bereda sig att fatta ett beslut. Då jag vid sådant förhållande anser det vara föga välbetänkt att låta sistnämnda fråga förekomma till behandling redan i morgon, får jag för min del afstyrka bifall till Herr *Boströms* förslag.

Herr *Carl Isak Bengtsson*: Jag får på det bestämdaste motsätta mig Herr *Boströms* förslag och ber på samma gång att få instämma med Herr *Ola Andersson*.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, blef det af Herr *Boström* framställda förslag i fråga om uppställandet af föredragningslistan för nästa sammanträde af Kammaren afslagen.

§ 3.

Anmälades och bordlades följande inkomna ärenden:

Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 10, i anledning af väckt motion om ändring af 13 § 2 och 3 mom. Riksdagsordningen.

Stats-Utskottets memorial:

N:o 50, angående upplåtande af lokaler i Riksdagens hus under de tider, då Riksdagen icke är församlad, samt med förslag till ett stadgande i Riksgäldskontorets reglemente; och

N:o 51, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga anslagsfrågor under riksstatsens Nionde hufvudtitel.

Sammansatta Stats- och Banko-Utskottets Utlåtande N:o 2, i anledning af väckta motioner dels angående undersökning af Hypoteksbankens förvaltning, dels ock angående förändringar i de för banken gällande bestämmelser.

Bevillnings-Utskottets Utlåtande N:o 17, i anledning af dels återremiss af 8:de punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 12, angående allmänna bevillningen, dels Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 10:de och 14:de punkterna i samma betänkande.

Första Kammarens protokollsutdrag N:o 155, med delgifvande af det beslut, Kammaren fattat öfver dess Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 12, i anledning af ett inom Riksdagens Andra Kammare väckt och af densamma godkänt förslag om aflåtande af underdånig skrifvelse angående ändring i sättet för markegångsprisens åsättande och markegångstaxornas uppställning.

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtanden:

N:o 10 (i samlingen N:o 24), med anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utarbetande af förslag till ny lag för enskilda banker; samt

N:o 11 (i samlingen N:o 25), med anledning af väckt förslag om förändrad lydelse af 48 § mom. 1 i Kongl. förordningen om fattigvården i riket af den 9 Juni 1871.

Dessa ärenden skulle sättas främst å den föredragningslista, som för nästa sammanträde komme att upprättas.

§ 4.

Herr Herslow erhöll, på derom framställd begäran, ledighet från riksdagsgöromålen under fyra dagar, räknadt från denna dag.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
H. A. Kolmodin.

Lördagen den 1 Maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades det i Kammarens sammanträde den 24 nästlidne April förda protokoll.

§ 2.

Föredrogos och bordlades för andra gången:
Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 10, och
Stats-Utskottets Utlåtande N:o 50.

§ 3.

Efter föredragning dernäst af Stats-Utskottets Memorial N:o 51 med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande riksstatens Nionde hufvudtitel blefvo samtliga de i nämnda Memorial föreslagna voteringspropositioner af Kammarerna godkända.

§ 4.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda
Sammansatta Stats- och Banko-Utskottets Utlåtande N:o 2, samt
Bevillnings-Utskottets Utlåtande N:o 17.

§ 5.

Efter föredragning af Första Kammarens protokollsutdrag N:o 155, med delgifning af Kammarens beslut i fråga om dess Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 12, i anledning af ett inom Andra Kammarerna väckt och af sistnämnde Kammarer godkändt förslag om aflåtande af underdånig skrifvelse angående ändring i sättet för markegångsprisens åsättande och markegångstaxornas uppställning beslöt Andra Kammarerna hänvisa detta ärende för förnyad behandling till sitt Tillfälliga Utskott N:o 2.

§ 6.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda Andra Kammarens Till-

fälliga Utskotts N:o 2 betänkanden N:is 10 och 11 (N:is 24 och 25 i samlingen af Tillfälliga Utskotts Utlåtanden).

§ 7.

Uti afgifvet Memorial N:o 16 hade Banko-Utskottet, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om åtgärder för Riksbankens förstärkande vid upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar lydande å tio kronor, föreslagit följande voteringsproposition:

Den, som bifaller Banko-Utskottets, af Andra Kammaren godkända hemställan, det Riksdagen måtte lemna Fullmäktige i Riksbanken uppdrag att till nästa riksdag inkomma med förslag till de åtgärder, som för Riksbankens förstärkande och i öfrigt må finnas behöfliga för att Riksbanken må kunna uppfylla allt hvad på den kan ankomma och den allmänna rörelsen kräver, när helst Kongl. Maj:t finner godt förordna om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å tio kronor, samt att för fullgörande af detta uppdrag Fullmäktige må, om så nödigt finnes, påkalla medverkan af andre sakkunnige män med rättighet att, om så erfordras, åt desse af Riksbankens medel utgifva ersättning till enahanda belopp, som vanligen anvisas komiterade, hvilka af Kongl. Maj:t för frågors utredande utses, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen Banko-Utskottets ifrågavarande hemställan afslagit.

Häremot hade inom Utskottet reservation afgifvits af Herr *Ekman*, med hvilken förenat sig Herrar *Peyron*, *von Strokirch*, *Wallberg*, *Falk* och *Rääf*, och som ansett, att frågan borde anses hafva förfallit till följe af Kamrarnes skiljaktiga beslut.

Efter det ofvan intagna förslag till voteringspropositionen blifvit uppläst, begärdes ordet af

Herr *Sjöberg*, som yttrade: Herr Talman! Då Kamrarne fattade olika beslut i anledning af Banko-Utskottets Utlåtande N:o 13 i fråga om vidtagande af särskilda åtgärder för den händelse, att enskilda bankernas tiokronesedlar skulle upphöra, förestälde jag mig, att den af Banko-Utskottet sålunda väckta frågan hade förfallit. Jag finner emellertid, att Banko-Utskottets flertal varit af annan mening; men då jag för min del håller före, att de skäl, hvarpå den af Utskottets ordförande, Herr *Ekman*, afgifna reservation hvilat, hafva

stöd i grundlagens föreskrifter, så anser jag mig böra yrka afslag å Banko-Utskottets nu föreliggande betänkande.

Herr Lyttkens: Förledet är var en i det närmaste liknande voteringsproposition af då varande Sammansatta Banko- och Lag-Utskottet framlagd till Andra Kammarens hörande. Denna voteringsproposition var föranledd af ett inom Andra Kammaren af Herr Ola Andersson väckt förslag om aflåtande af en dylik skrivelse som den, hvarom nu är fråga. Förslaget godkändes af Kammaren, men när voteringsproposition angående detsamma kom tillbaka från Utskottet, antogs denna af Andra Kammaren, men afslogs i Första Kammaren dels på de skäl, som här blifvit af Utskottets ordförande framställda, och dels samt hufvudsakligen emedan Första Kammaren aldrig varit i ämnet hörd. Att voteringspropositionen då afslogs, finner jag grundlagsenligt och ganska naturligt, emedan Första Kammaren aldrig blifvit hörd öfver det förslag, som väckts inom denna Kammare, men nu är förhållandet annorlunda. Första Kammaren har varit hörd öfver förslaget och afslagit det, då Andra Kammaren deremot bifallit detsamma; och emedan förslaget enligt min uppfattning rör ett ämne, som afser Riksbankens styrelse och förvaltning, ansåg jag, att Utskottet i år liksom förra året skulle framlägga en voteringsproposition, med anledning af de olika beslut, hvori Kamrarne sålunda stannat, och förmodar jag, att Kammaren i år som i fjor bifaller densamma.

Härmed var öfverläggningen slutad. Herr Talmannen gaf propositioner såväl på godkännande af den föreslagna voteringspropositionen som å afslag derå; och fann Herr Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Votering blef emellertid begärd och anställdes enligt en nu uppsatt, af Kammaren godkänd voteringsproposition, så lydande:

Den, som godkänner det af Banko-Utskottet i dess Memorial N:o 16 framlagda förslag till omröstningsproposition,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, är omförmälda voteringsproposition af Kammaren förkastad.

Vid rösternas sammanräknande befans, att 104 ledamöter röstat ja, mot 59, som röstat nej; och hade alltså ifrågavarande voteringsproposition blifvit af Kammaren godkänd.

§ 8.

Herr Talmannen tillkännagaf, att enligt mellan Herrar Talmän träffad öfverenskommelse gemensamma omröstningar öfver de af Kamrarna godkände voteringspropositioner komme att ega rum nästkommande Tisdag den 4 dennes.

§ 9.

Angående
tullbevill-
ningen.

Förekom till behandling Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16, angående tullbevillningen, i hvilket betänkande Utskottet utlätit sig ej mindre öfver ett af Kongl. Maj:t med nådig proposition N:o 11 till Riksdagen öfverlemnadt förslag till ny tulltaxa med tullsatser beräknade efter det metriska mått- och vigtsystemet, än äfven öfver de till Utskottets handläggning hänvisade motioner, hvilka med tullbevillningen egde gemenskap.

I 1:a punkten af betänkandet hade, med anledning af en af Herr O. E. Carlsund inom Första Kamraren väckt motion (N:o 16) angående påläggande å alla de varor, som från utländsk ort införas här i landet, af en inregistreringsafgift af 5 procent af varuvärdet, Utskottet på anförda skäl hemställt, att Herr Carlsunds förevarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Mot denna Utskottets hemställan hade inom Utskottet Herr G. H. Stråle, med hvilken Herrar N. G. Fock, P. O. Reutersvärd, C. O. Berg, Pehr Ericsson, J. F. Fredricson och E. G. Boström instämt, afgifvit reservation och deri föreslagit:

att Riksdagen ville besluta följande inregistreringsafgifter, nemligen :				
å omalen spanmål, alla slag		$\frac{3}{10}$	öre	pr kilogram.
» rågmjöl		$\frac{5}{10}$	»	»
» hvetemjöl, gryn alla slag samt bönor		1	»	»
» Fläsk		2	»	»
» Jern, gjutet: tack- och barlast- samt obrukbara kanoner, bomber, mörsare och kulor		$\frac{5}{10}$	»	»
» » smidt eller valsadt: i stänger, alla slag, utan afseende på form eller dimensioner, häri inbegripna balk-, band-, spant-, s. k. T-, hörn- och vinkeljern äfvensom smältstycken		1	»	»
» » plåtar, galvaniserade, förtente eller oförtente, utan vidare bearbetning, äfvensom plåtar af 3 millimeters tjocklek och deröfver, mer eller mindre bearbetade, samt andra ämnen för ytterligare bearbetning		3	»	»
» Metaller, såsom bly, koppar, tenn och zink, gjutet		2	»	»

å <i>Metaller</i> andra slag, plåtar.....	4 öre pr kilogram.
» <i>Maskinerier</i> , redskap och verktyg eller delar af, ej specificerade.....	5 $\frac{0}{10}$ af värdet.
» <i>Ångmaskiner</i> och ångpannor.....	5 » » »

Angående
tullbevilli-
ningen.
(Forts.)

Efter uppläsande af Utskottets här ofvan intagna hemställan anförde:

Herr E. G. Boström: Såsom Herrarne af Bevillnings-Utskottets förevarande utlåtande behagade finna, så har ingen af Utskottets ledamöter varit för Herr Carlsunds motion, sådan den blifvit af honom framställd, och detta *dels* därför, att den varit tilltagen i alltför stor skala, *dels* därför efter den tullpligtiga varans värde och *dels* samt *hufvudsakligen* därför att ett bifall till hans motion, långt ifrån att medverka till det af honom föresatta önskningsmålet, tvärtom skulle motverka uppnåendet af detta mål. Vi veta nemligen att motionen afser att lägga en inregistreringsafgift af 5 procent äfven på de råämnen, som äro föremål för svensk förädlingsindustri, utan att man derjemte skulle i någon högre mån höja tullarne på den förädlade varan sjelf, hvarigenom naturligtvis konkurrensen med utlandet skulle blifva än svårare än förut. Såsom Herrarne dessutom kunna finna af Bevillnings-Utskottets vid 1878 års riksdag afgifna betänkande angående tullbevillningen, så utgjordes den årliga importen under femårsperioden 1871—1875 i medeltal af gods till värde af 400,000,000 kronor. Det skulle således här gälla ej mindre än 20,000,000 kronor årligen, ett belopp väl stort och dessutom ej för staten för närvarande behöfligt.

Deremot har en icke obetydlig minoritet af Utskottets ledamöter varit för att på åtskilliga artiklar sätta en inregistreringsafgift att utgå i enlighet med den af Herr G. H. Stråle uppsatta och betänkandet vidfogade reservation. Reservanterne hafva icke, på sätt Herr Carlsund föreslagit, förordat afgift på alla inkommande varor, ity att ett sådant förfaringssätt skulle medföra en synnerlig tunga såväl för allmänheten som för tullverket, utan att på samma gång bereda statsverket några afsevärda inkomster. Om Herrarne behaga slå upp hvilken sida som helst i tulltaxan, så finna Herrarne der omförmälda en hel mängd artiklar, för hvilka någon tull icke utgår, — artiklar, som i så ringa grad äro föremål för införsel, att deras beläggande med registreringsafgift ej i någon mån skulle bidragit till förverkligande af det mål, reservanterne afsett, eller ett väl behöfligt ökande af statens inkomster. Reservanterne hafva derföre hållit sig till endast några få grupper af varor, hvilka de ansett kunna lämpligen beläggas med en dylik afgift. De hafva föreslagit en sådan afgift, först och främst derför, att dessa varor införas i stora quantiteter och dertill nästan alltid i hela lotter, och vidare äfven derför att den ringa afgift, hvarmed dessa varor skulle beläggas, på samma gång den ej oväsentligt ökar statsverkets inkomster, dock är så låg, att den icke

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

skulle komma att i någon märkbar mån inverka på det pris, konsumenterna finge betala.

När reservanterne föreslagit denna afgift, hafva de, som sagdt är, gjort det endast för att tillgodose statens behof af inkomster. För att nu först tala om budgetens ställning för år 1881, så föreslår, såsom Herrarne kanske erinra sig, Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen, att Riksdagen måtte tillåta försäljning af en del små, staten tillhöriga lägenheter, hvilka beräknats inbringa en summa af 200,000 kronor, samt att denna summa skulle inräknas bland statens inkomster för året. Förslag i samma rigtning hafva tillförene blifvit framställda, men Riksdagen har, såsom mig synes med rätta, motsatt sig att betäcka löpande utgifter med kapitaltillgångar, och jag tror, att man får antaga, att det nu ifrågavarande förslaget kommer att röna samma emottagande. På så sätt försvinna emellertid 200,000 kronor af de beräknade statsinkomsterna. Af ungefär lika beskaffenhet är en i statsverkspropositionen bland inkomsterna upptagen post på 300,000 kronor för försäljning af det gamla veterinärinstitutet i Stockholm. Vidare hade Kongl. Maj:t föreslagit, att utaf Riksbankens vinst 1,300,000 kronor skulle för statsverkets behof användas, men Riksdagen har härtill endast beviljat 1,130,000 kronor. Kongl. Maj:t hade äfven föreslagit en ytterligare förhöjning i tullen på tobak, hvilken beräknats lemna en inkomst af 600,000 kronor, men denna förhöjning har Bevillnings-Utskottet utan meningsskiljaktighet afstyrkt, och, såsom jag förmodar, blir ett afslag härå äfven Riksdagens beslut. Således minskas de af Kongl. Maj:t beräknade statsinkomsterna med ett belopp af 1,270,000 kronor. Det är väl sant, att Riksdagen äfven på åtskilliga hufvudtitlar vidtagit nedsättningar uti de af Kongl. Maj:t begärda anslag, men å andra sidan är det alldeles gifvet, att åtskilliga förslagsanslag blifvit alltför lågt upptagna, i synnerhet hvad angår nionde hufvudtiteln, så att de besparingar, som blifvit gjorda, mer än väl motvägas af de öfveranordningar, som kunna komma att göras på förslagslagen och andra utgiftsposter, hvilka Riksdagen beviljat, men som ej varit af Kongl. Maj:t föreslagna. Inkomsterna komma dock visserligen att ökas med de tullförhöjningar, som Bevillnings-Utskottet föreslagit, och hvilka Utskottet beräknat skola gifva en inkomst af 400,000 kronor, men det återstår dock ännu en brist af 870,000 kronor att betäcka.

Men det torde vara i sin ordning, att, när man föreslår upptagande af en ny afgift, man ej låter sig bestämmas endast af behofvet för året, utan att man äfven bör något se till behofvet för framtiden. Jag ber då få erinra om, huru sedan år 1877 statsverkets tillstånd allt mer och mer försämrats. Vid slutet af fjorårets riksdag nödgades man lemna Riksgäldskontoret i uppdrag att upptaga ett tillfälligt lån, dels för betäckande af en verklig statsbrist och dels för återbetalande af de förskotter, som Riksgäldskontoret måst lemna Statskontoret. Detta temporära lån skall dock enligt Riksdagens beslut återbetalas inom sex år och det torde därför redan nu vara tid att tänka på, hvarifrån medlen dertill skola tagas. Jag vet väl, att man nu kommer att säga, att åtskilliga inkomsttitlar äro

för lågt beräknade, och att man dervid först och främst kommer att fästa sig vid tullinkomsterna. Jag ber då få nämna, att dessa inkomster af Kongl. Maj:t beräknats till 26 millioner, men Statskontoret har icke ansett sig kunna beräkna dem till mer än 25 millioner kronor; och äfven om en tillfällig uppblomstring visade sig vid början af innevarande år, så synes densamma, dess värre, redan nu vara i aftagande, hvarför det torde vara litet vanskligt att basera sina beräkningar på sådana tillfälliga förhöjningar. Bränvinstillverkningsafgiften har deremot visat en bestämd tendens att gå ned. Man säger vidare, att statens jernvägstrafikinkomster ökats i så betydlig mån, att de kunna beräknas högre, än i statsverkspropositionen skett. Detta är ganska riktigt, men lika säkert är ock, att jernvägstrafikstyrelsen under de dåliga åren sökt i yttersta grad begränsa utgifterna för banornas underhåll, och deraf följer uppenbarligen, att ju mer trafikinkomsterna nu stiga, dess mer kommer behöfvet af ökade utgifter i nämnda hänseende att visa sig, hvadan ett bättre resultat af jernvägstrafiken torde under de närmaste åren endast visa sig på papperet.

Man har frågat, hvarför denna afgift skulle kallas för inregistreringsafgift, då den ju i sjelfva verket är en tullafgift, och nekas kan icke, att denna anmärkning i viss mån kan vara berättigad, i begge fallen utgår ju en afgift på inkommande gods, men något olika äro dock förhållandena i dessa fall. Såsom Herrarne veta, få nemligen tullpliktiga varor icke lossas på annan plats än stapelort. Skulle man nu kalla denna afgift för tullafgift, skulle måhända svårigheter möta att få varorna lossade på andra orter, och därför har man kallat denna afgift för inregistreringsafgift, ty då skulle Generaltullstyrelsen utan svårighet kunna bestämma vissa vilkor och förbehåll, under hvilka lossning af dessa varor kan få ske på orter utan stapelstadsrätt. Då dessa varor vanligen importerats till vårt land i fulla laster, så kan icke heller det härigenom vållade hinder för rörelsen blifva synnerligen betungande. Detta gäller dock icke redskap och maskinerier, men i detta fall utvisar Kommerskollegii berättelser, att detta slags import endast gått till de stora stapelstäderna, hvilket också ligger i sakens natur. Men om ock någon inskränkning i samfärdselns frihet skulle blifva en följd af förslaget, så torde detta icke vara någon himmelskriande sak, om vi erinra oss t. ex. att i det fria England finnas endast 37 eller 39 orter, hvarest tullpliktigt gods får lossas, under det i Sverige deremot nästan hvarje än så obetydlig stad har stapelrätt, den må nu vara belägen vid kusten eller inne i landet.

På grund af hvad jag nu anført, ber jag få yrka bifall till Herr Stråles reservation, men anhåller dock, att Herr Talmannen behagade framställa proposition på hvar och en af de der upptagna artiklarne och för dem föreslagna inregistreringsafgifter.

Herr Dahl: Det är mycket att beklaga, att detta betänkande — onekligen ett af de viktigaste, som hittills under denna riksdag behandlats — så kort tid förelegat till Riksdagens begrundande, att åtminstone jag för min del nödgas tillstå, att jag saknat tid och tillfälle att åt detsamma egna det arbete, som vederbort. Det är visser-

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

ligen sant, att man under Riksdagens lopp af några bland Utskottets ledamöter kunnat erfara hvad inom Utskottet beslutats, men att få reda på det som är angelägnast, eller de skäl, på hvilka Utskottet velat stödja sina beslut, detta har icke varit möjligt på annat sätt, än genom att noggrant studera Utskottets betänkande. Man kan ju, om man vill bilda sig ett samvetsgrant omdöme om alla dessa frågor, finna sig nödsakad att söka upplysningar i Riksdagens bibliotek, i embetsverkens arkiv, i Generaltullstyrelsens revisionsbyrå med flera ställen och göra sina beräkningar, för att kunna kontrollera Utskottets uppgifter. Men dertill torde man svårligen haft tillräcklig tid under dessa få dagar. För min del tror jag, att bland de motioner, som Bevillnings-Utskottet denna gång haft att behandla, Herr Carlsunds motion är den viktigaste, icke blott ur synpunkten af ökad statsinkomst, utan hufvudsakligen just ur principiell synpunkt med hänsyn till den gällande tullagstiftningen. Då emellertid motionären föreslagit en registreringsavgift så stor, att den icke står i rimligt förhållande till det besvär, som är förenadt med inregistreringen, så är det tydligt, att han äfven i viss mån med den föreslagna afgiften haft för afsigt att för den inhemska producenten, gent emot den utländske, bereda någon bättre ställning än hittills.

Om man för öfrigt uppmärksamt genomläser Herr Carlsunds motion, skall man finna, att hans afsigt varit att åstadkomma något som kallas kompensations tull. Hvar och en, som något sysselsatt sig med frågor af denna art, vet säkert, att meningarne varit och fortfarande äro mycket delade om lämpligheten af så beskaffade tullsatsar. Säkert är, att detta system hvarken hvar eller när som helst eller i huru stor utsträckning som helst kan fullt tillämpas. Att nu söka utveckla en fullständig bevisning för eller mot, anser jag ej tillständigt, då det ej kan vara tillbörligt att nu i slutet af Riksdagen söka emot Bevillnings-Utskottets afstyrkande genomdrifva någon generellare tillämpning af den föreslagna registreringsavgiften. Jag vill därför endast i största korthet tillkännagifva, att jag omfattar reservanternes åsigt, att en registreringsavgift mycket väl kan läggas på en del artiklar, hvilka för närvarande äro tullfria. Jag begagnar äfven tillfället att som min mening uttala, att vi ej i Riksdagens elfte timme böra trötta hvarandra med att söka åstadkomma bevis och motbevis för den ena eller andra artikelns lämplighet eller olämplighet att drabbas af ifrågavarande afgift. Den återstående delen af detta riksmöte är nog behöflig för att öfverlägga och fatta beslut i andra stora och viktiga frågor.

Emellertid upprepar jag, att det ej synes mig möta någon olägenhet att nu besluta en registreringsavgift för de af reservanterne påpekade artiklarne. Det må visserligen vara sant, att i några bland de större importorterna, Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Gefle, Sundsvall och möjligen några till, en tillökning i tullpersonalen måhända kan bli en nödvändig, men utgiften därför står ej i nämnvärdt förhållande till den inkomst, som genom berörde afgift skall tillflyta statskassan.

Hvad beträffar den mot förslaget framställda invändningen, att en sådan inregistreringsafgift på importerade lifsförnödenheter i någon nämnvärd mån skulle fördyra dessa varor för arbetaren, så har jag, oakadt det sorgfälligaste öfvervägande, ej kunnat finna ringaste giltighet af ett sådant skäl. Eljest skulle jag icke med min röst bidraga till förslaget. Å andra sidan bör den föreslagna registreringsafgiften blifva en ganska stor inkomst för statskassan, och hufvudsakligen, ja, nästan uteslutande ur denna synpunkt, understödjer jag reservanternes förslag, till hvilket jag yrkar bifall.

*Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)*

Herr Asker: Någon gång, Herr Talman, uppfattar man bäst och säkrast betydelsen af det närvaraude vid jemförelse med det förflutna, helst då fråga är om en återgång från hvad som är till hvad som varit. Innan den allmänna meningen hade fört tullagstiftningen till sin nuvarande ståndpunkt, huru beskaffade voro, i detta hänseende, förhållandena i Sverige? Man lefde då i tullförbudens och skyddstullarnes gyllene tid. Tullstationer funnos öfverallt i landet, der man i hvarje kappsäck spanade efter förstucket gods, så framt ej tullbetjeningens pligtkänsla svigtade för en tilltalande handtryckning. Hvad landet ej mäktade producera för eget behof, var i många fall förbudet till införsel, och till införande tillåtna varor buro höga tullafgifter. Verkningarne deraf kunde icke uteblifva. Statens tullinkomster voro då blott $7\frac{1}{2}$ millioner. Minst lika mycket, som derutöfver bort i statskassan inflyta, tillföll såsom premier köpmannen, fabrikan- ten, smugglaren. Lurendrejeriet hade blifvit ett lefnadsyrke, som döfvade rättskänslan, bringade den lagbundna ordningen i olag och frätte omkring sig som en kräftskada på nationens hjerterötter. Tullvisitationer i magasiner, bodkamrar och bostäder, hörde till dagens företeelser. Dervid begingos icke sällan våldsamheter, ledande till vidlyftiga brottmålsransakningar. Ett tullmål kunde växa i omfång till jemförlighet med en vanlig dombok.

Alla dessa missförhållanden väckte nationalkänslan till lif och framkallade en rörelse, som gaf sig luft genom petitioner från höjd och dal i alla landsändar, åsyftande att tillvägabrinda en förändrad tullagstiftning. Det var vid denna tidpunkt jag tog första steget på riksdagsmannabanan, och fastän jag icke med erforderlig klarhet kunde afväga en och annan af de stora frågorna för dagen, var dock min öfvertygelse i tullfrågan alldeles bestämd likasom nu, då jag med erfarenhetens ledning står fast dervid i den framskridna ålderns dagar.

Tanken flyttar mig tillbaka till 1853—1854 årens riksdag. Efter många och lifliga strider inom stånden lyckades man borttaga införsel- förbuden i tulltaxan. Dervid var åtminstone så mycket vunnet, att grundsatsen om en friare tullagstiftning erkändes, fastän man egentligen blott utbytte förbud i ord mot förbud i siffror. Först omkring tio år senare hade man på den frisiinnade uppfattningens väg kommit derhän, att handelstraktaten med Frankrike kunde afslutas. Derigenom vans stadga i tullagstiftningen och trygghet i handelsförbindelserna. Under den tid, som sedermera förflutit, har vårt land för-

Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)

kofrat sig till ett välstånd, som det tillförene aldrig egt. Protektionisterna bestrida detta. De måla motsatserna med svartkrita. Det gäller att pröfva och bedöma hvem som målar på sanningens grund.

Frankrike var länge protektionismens förlofvade land. Detta förhållande fortfor tills den siste Kejsaren den 23 Januari 1860 afslutade handelstraktaten med England. Cobden, det fria utbytets man, förutsade vid denna tid, att de franska fabrikanterna i följd deraf skulle vakna till nytt lif och ny verksamhet. Har erfarenheten besannat detta? Har Frankrike i statsekonomiskt hänseende gått framåt eller tillbaka? Så till vida torde väl förutsägelsen få anses förverkligad, att Frankrike utan synnerliga svårigheter kunde uthärda följderna af ett krig, som kostade omkring 12 milliarder. Man må vara berättigad betvifla, att Frankrike, om det fortfarande vidhållit sin forna protektionism, hade bestått samma prof och egt i sina hjälpkällor samma förmåga.

Men — invänder man — om Frankrike i följd af ingångna handelstraktater uppbringat sitt välstånd, är detta icke något bevis, att Sverige medelst franska handelstraktaten jemförelsevis ökat sitt. Medgifvas bör likväl, att samma orsaker i sina hufvuddrag framkalla samma verkningar, om också dessa, i följd af staternas olika läge och förhållandena i öfrigt, endast hafva en relativ betydelse. Vid en jemförelse mellan tidpunkterna för Sveriges industri och handel före och efter traktatens tillkomst, torde vissa företeelser icke sakna all bevisningskraft. Jag tillåter mig återkalla i minnet Sveriges uppträdande på världsexpositionerna vid olika tidpunkter. Den första världsexpositionen i London inföll 1851 under förbuds- och skyddssystemets blomstringsperiod. Huru blygsamt, för att ej säga eländigt, uppträdde icke der, med några få undantag, vår svenska industri. Man var glad att få kasta glömskans slöja öfver den misslyckade svenska utställningen. Vid de senare verdensutställningarne i London, Wien, Filadelfia, Paris hafva deremot våra svenska fabrikat med heder bestått sina prof i den stora pristäfflingen mellan världens folk. De skilda tiderna visa att vår industri gått framåt. Frågan vinner i klarhet, om man vid sidan af dessa förhållanden erinrar sig, att värdet af exporten från Sverige 1858 utgjorde omkring 60 millioner, men 1877 hade ökat sig till 215 millioner. Den sålunda ökade exporten är emellertid ett slående bevis emot protektionisternes tal om en ty-nande industri och företagsamhetsanda. Tvärtom, jag vågar påstå, att våra näringar i alla förvärfsgrenar betydligt förkofrats. Handverkerierna hafva i allmänhet ådagalagt en alltmer stegrad slöjd- och konstskicklighet. Men det förhåller sig så, att den dag som är lätt glömmer hvad gårdagen ådagalagt. I Bevillnings-Utskottets betänkande den 26 April 1878 är med siffrornas öfvertygande klarhet visadt, att jordbruket, att fabriks- och manufakturindustrin, att ylle- och bomullsväfnadsindustrin, att gjuterier och mekaniska verkstäder m. fl. industriella yrken under den friare tullagstiftningen fördelaktigt utvecklat sig, äfvensom att handelsflottan betydligt ökats.

Kommer så härtill den stigande kapitalbildningen. Låtom oss ej spårlöst förgäta behållningarne å depositions- samt upp- och afskrif-

ningsräkningarne i våra sedel- och aktiebanker, delegarnes behållningar i sparbanker, ränte- och kapitalförsäkringsanstalter med flere liknande stiftelser, hvarest dessa behållningar under årens lopp ökats med millioner. Dessa förhållanden väga naturligtvis ingenting i protektionisternas vågskål. De åberopa deremot den handelskris, som gått öfver världen och i sina följder äfven träffat vårt land. Det är dock lätt förklaradt, att en sådan kris är beroende af orsaker, som ingen tulltaxa kunnat förekomma, ingen lagstiftning förhindra.

Hvad vilja våra protektionister? Svaret är enkelt: högre tullskydd, d. v. s. högre beskattning. Skyddsandan är protektionismens värde-tecken. Men man glömmar, att höga tullsatser minska och att måttliga öka statsinkomsterna, man glömmar att tullsatserna äro skatter och att man icke bör, ur synpunkten af enskilda fördelar och med förbiseende af statens behof, utsträcka detta slag af beskattning öfver billighetens och möjlighetens gräns, man glömmar att en sådan lagstiftning skulle, liksom förr skett, undergräfvat lagbunden ordning och motverka protektionisternes egna syften.

Det är sagdt och yrkadt, att man borde gå tillbaka till 1857 års tullbestämmelser. Men tulluppbörden öfversteg icke då i allmänhet 15 millioner. Med tillämpning af nu gällande lägre afgifter har denna uppbörd sedermera ökat sig till inemot dubbelt. Man påstår emellertid, att denna statsinkomst är att härleda från en *frihandelstaxa*, omslutande icke mindre än 400 tullpligtiga artiklar. Den svenska frihandeln är följaktligen stämplad med tullsatser i hundratal.

Med denna tulltaxa för ögonen säga protektionisterna att inför-seln af utländska varor ruinerat landet. Till stöd härför åberopa de handelsbalansen i alla väderstreck. Handelsbalansen är deras eols-harpa. Då importen enligt tulljournalerna öfverstiger exporten, blir den sålunda uppkomna värdeskilnaden, enligt protektionisternes uppfattning, landets förlust. Det är klart, säga de, att, när detta förhållande fortgår i åratal, så skall landet slutligen gå under. Lyckligtvis är detta ett felslut. Så t. ex. utgjorde år 1876 alla länders export $32\frac{1}{2}$ milliarder francs, under det att alla länders import uppgick till $37\frac{1}{2}$ milliarder francs. Importen öfversteg sålunda exporten med 5,000 millioner francs. Men detta öfverskott igenfinnes helt naturligt i frakter, assuranser, provisioner, handelsvinster m. fl. så beskaffade faktorer, som reglera skilnaden, och därför har icke heller något land gått under. Om den vinst af exporten, som tillkommit Sverige, infutit i ädla metaller, guld och silver, skulle protektionisterna anse detta för en lycka. Nu är det emellertid en förarglig olägenhet, att man ej kan omedelbart använda de ädla metallerna till föda eller andra förnödenhetsartiklar. I stället för ädla metaller har man därför infört sådana varor, som egnat sig att fylla våra behof och bidraga till vårt lifsuppehälle. Den internationella handeln kan icke heller fortfarande bedrifvas utan motsvarande förmåga att genom utförseln godtgöras. Hvarför icke? Emedan ingen i längden vill sälja till den som icke kan betala.

I sammanhang med vindspelet på handelsbalansen betonas i några melodiska ljud de gamla öfverflödsförordningarna. Man kan icke

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)

undgå att beakta dem med samma känsla af historiskt intresse, som förnimmes vid åskådningen af ännu kvarstående ruiner efter för-gångna tidens byggnadskonst. Det är skada att sjelfva innehållet af dessa författningar icke blifvit återgifvet. Det har väl berott af någon diplomatisk grannlaghet, på det att Kamrarnes ledamöter icke måtte besväras af iakttagelser huru långt den nya tiden fört dem framåt på öfverflödets väg. Jag lemnar emellertid öfverflödsförordningarne att hvila i forskningens dimmiga förvar för att öfvergå till frågan om spanmålstillarne.

På samma gång man vill göra sig till förmyndare för en spar-samhetsanda, som i många fall skulle döda den inhemska industri, yrkar man tullsatser på spanmål och lifsmedel. Sådan är protektionismens logik. Det lär dock få anses klart och obestriddt, att det icke kan vara välbetänkt att fördyra lifsmedlen, då man försvarar medlen att dem förvärfva. Under missväxtår, om importen hämmas genom tullskydd, så skulle spanmålspriserna visserligen stiga till säl-jarnes förmån, men dessa följaktligen komma att oskäligen beskatta de lidande och af missväxt hemsökta landskapen.

Låt oss komma ihåg att spanmålslagarne i England hafva sin egen historia. Det hade lyckats de mäktige egarne af Englands jord att med tullsatser på spanmål länge beskatta Englands folk, och följ-derna af denna lagstiftning förde småningom detta land till gränsen af revolution. Vi känna alla den af protektionisterna så mycket klandrade manchesterskolans seger. Den stad, från hvilken reformen utgick, egde redan då en stor industri att skydda och bevara. Och likväl spridde sig derifrån grundsatzerna om arbetets och utbytets frihet öfver världen.

Då man i England, liksom hos oss, åberopade nödvändigheten af tullskydd, visade Cobden att detta skydd i verkligheten icke var annat än ett privilegium, ett monopol. "Det är en mystisk person," sade han, "som sätter sig jemte er familj vid tebordet och, när ni lägger en sockerbit i koppen, är han genast framme och tar en annan ur sockerskålen. Då edra hustrur och barn återfordra den annammade sockerbiten, svarar den skälmske monopolisten: Det är min andel för er protektionism".

Före franska handelstraktaten voro förhållandena med siden-, ylle- och bomullsvaror i vårt land så beskaffade, att för hvad deraf importerades inflöte i statskassan ungefär $2\frac{1}{2}$ millioner. Af dessa varor infördes utifrån $\frac{1}{3}$ och tillverkades i landet $\frac{4}{5}$. Då det måste antagas, att våra fabrikanter i förhållande till beloppet af sina tillverkningar åtnjöto lika mycket i tullskydd, som den införda femtedelen inbringade i statskassan, uttogos följaktligen i skatter af folket omkring $12\frac{1}{2}$ millioner för att staten skulle komma i åtnjutande af $2\frac{1}{2}$ millioner. Det öfriga var protektionismens andel.

Äfven i Sverige hafva spanmålslagarne sin historia. Man har öfvergifvit dem, emedan de befunnits olämpliga och skadliga. Tillåten mig åberopa ett exempel från Carl XI:s tid ur en frejdad författares "historia om Konungarne af Pfalziska huset". Han skrifer sålunda: "Synnerligen svårt var det att upprätthålla de inskränkande för-

ordningarne i afseende på spanmålsinförseln, och mer än en gång måste den eljest så stränga konungen böja sig för handels motsträfviga natur. Den särskilda afgift, som blifvit pålagd spanmålen, då den utskeppades från östersjöprovinserna, måste åter borttagas och dess upphäfvande befans medföra god verkan. Likaledes måste spanmålstullen upphävas för Finland. I striden emellan behovet af inkomst för staten och benägenheten att gå landets behof till mötes stannade man vid det mest olyckliga af alla beslut, nemligen att för hvar är bestämma, om denna tull på spanmål skulle utgå eller icke. I vissa ögonblick åter framskymta grundsatser, som först i en långt senare tid kommit till genomgående tillämpning; så t. ex. då landshöfdingen i Bohus län, hvilken, vid en dålig skörd i provinsen, på eget bevåg tills vidare förbjudit utförseln af spanmål från dess hamnar, tvangs att återtaga denna befallning, med stränga förebråelser för den skada han åstadkommit genom försöket att våldföra handels frihet.

Detta historiska blad innehåller en betecknande strof om: "handels motsträfviga natur". Deri framskyntar den makt, som är förknippad med omsättningens frihet. Hvarför skulle ej samma grundtanke i allmänhet få göra sig gällande för hvad vi behöfva från eller hafva att aflåta till främmande land?

Då man under striderna härom i England, liksom nu hos oss, åberopade nödvändigheten att göra sig oberoende af utländingen, beskref Fox med öfvertygelsens liflighet, haru de, som yrkade denna grundsats, i många fall icke ville eller kunde undvara utlandets produkter, och tillade slutligen: "Deras filosofi kommer dem till mötes från Grekland och Rom, deras geometri från Alexandria, deras aritmetik från Arabien, deras religion från Palestina och likväl säga dessa protektionismens doktrinärer: "Låtom oss påtvinga folket vår tull-taxa! Följderna må blifva hvilka som helst, men låtom oss vara oberoende af utländingen".

Hvad särskildt spanmålstullen angår, bör uppmärksammas, att fördyrade spanmålspris alstra fördyrade pris på andra nödvändighetsvaror. Hvad landmannen vinner i högre betalning för sina landmannaprodukter, nödgas han mångdubbelt utgifva för hvad han icke kan undvara och måste köpa. Vinsten af tullarne på jordbruksalster är alltså skenbar. Dertill kommer, att så länge jordbruk, jernbruk, mekaniska verkstäder, skeppsrederi och skeppsbyggeri drefvos under den otillförlitliga lyckan af tullskydd, befunno de sig i stillastående, för att icke säga tillbakagående verksamhet. Deremot hafva de under den friare tull-lagstiftningen utan sådant skydd på ett i hög grad märkbart sätt gått till förkofran framåt. I striden mellan skilda intressen är därför rådligast att icke genom tullar på spanmål, lifsmedel eller de framstående förvärven i vårt land undergräfvat arbetsfliten och företagsamhetsandan.

Men hvilka äro de förnämsta intressena inom statsekonomiens område? Dessa torde ostridigt få anses vara i främsta rummet åkerbruket, som af jorden upphetar näringsämnen för det menskliga lifvet och råämnen för det industriella arbetet, dernäst industrin, som ombudar dem till all den fullkomlighet, som menniskoanden mäktar

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forta.)

åstadkomma, och slutligen handeln, som utveklar och omsätter dem på jordens alla punkter. Dessa tre stora arbetsfördelningar äro alla nyttiga, ädla och förtjenta af all den uppmärksamhet, som omständigheterna och statsförhållandena påkalla. Men inga giltiga bevekelsegrunder hafva blifvit anförda eller förefinnas i vårt land, att frångå bestämmelserna af tullfrihet å lifsmedel och de för industrin nödvändiga råvarorna, på hvilka grundsatser nu gällande tull-lagstiftning sig stödjer. Allt hvad som, genom en för öfrigt obillig beskattning, hämmar arbetets och utbytets tidsenliga utveckling, är stridande emot naturen af en oundviklig omsättningslag. Man kan till en tid lyckas att, medelst privilegierade förmåner, komma en eller annan industri att visa sig blomstrande till hufvudsaklig fördel för det enskilda intresset, men lika säkert till skada för staten i det hela. Allraminst låter det i våra dagar genomföra sig, att det ena landet skulle kunna i handelsväg göras fullkomligt oberoende af det andra. Huru? I jernvägarne, ångfartygens och de elektriska budskapens tid vill man omgifva sig med ogenomträngliga skyddsmurar och predikar återgång till lagstiftningsgrunder, som väl borde lemnas derhän att få fridfullt hvila i grafven.

Ännu ett ord, mine Herrar, innan jag slutar. Om I egnen en blick tillbaka på skyddsandans historia, är det icke svårt att skönja, huruledes skyddslagarne alltid egt ett inre samband med en oklar, om icke frihetsfiendlig uppfattning af det politiska lifvet. Sveriges nu gällande tull-lagstiftning ansluter sig till de åsigt, som hos oss gjort sig gällande i den nya tidens riktning. Låtom oss derföre bevara hvad vi ega och icke tanklöst förspilla det för tvetydiga eller missvisande, om också välmenande anspråk. Låtom oss godkänna Utskottets nu föredragna hemställan och i öfriga delar af dess betänkande fatta våra beslut i den statsekonomiska frågan så, att vi främja arbetets och handelns frihet, bereda arbetaren lätthet att förvärfva sina lefnadsbehof och med de industriella förvärfvens sjelfständiga utöfning betrygga rikets stigande förkofran och välstånd.

Herr Dickson: Jag skall i denna fråga rätta mig efter den värde representantens från Karlshamn uppmaning och icke nu ingå uti någon längre argumentation angående nyttan af protektionism eller frihandel. utan helt kort yttra mig för bifall till Utskottets förslag.

Herr Carlsunds motion har af Utskottet naturligtvis med rätta blifvit underkänd. Reservanterna hafva icke en gång kunnat biträda densamma, och jag är fullt förvissad, att inom denna Kammare skall deras antal vara lätt räknadt, som i hela dess vidd vilja antaga motionärens förslag. Det synes mig dock, som om reservanterna, då de framlagt en modifikation af Herr Carlsunds motion, så att säga segla under falsk flagg, ty hvad de föreslagit är i sjelfva verket icke någon registreringsafgift utan helt enkelt tullsats. Inregistreringsafgift är naturligtvis, såsom vi alla veta, en ren statistisk åtgärd för att bereda staten ersättning för alla de kostnader tullverket måste vidkännas i och för anskaffandet af alla dessa statistiska uppgifter. Denna inregistreringsafgift är sålunda ingalunda afsedd att bereda staten ökade inkomster, utan endast att bereda ersättning för dessa utgifter, men

hvad reservanternas föreslagit är egentligen endast tull, lagd på vissa förut tullfria varor. Reservanternas hafva äfven i sitt förslag gjort sig skyldiga till en ganska stor inkonsequens, ty under det de föreslagit registreringsafgift för en mängd lifsförnödenheter och bland annat spanmål, är det ett slag af spanmål — eller mais — som de icke intagit under denna registreringsafgift. Å denna artikel har Bevillnings-Utskottet föreslagit tullsats, men i fråga om råg och hvetemjöl med flera dylika lifsförnödenheter kallas det icke tullsats utan registreringsafgift. Innan vi, mine Herrar, besluta oss för att lägga höga tullar på våra viktigaste och nödvändigaste lifsmedel, böra vi ganska noga förut betänka följderna deraf. Vi hafva nu under många år funnit oss ganska väl vid att våra lifsförnödenheter varit fria från tullsatser, och ingen kan väl med skäl påstå, att vårt jordbruksväsende under dessa år gått tillbaka, utan snarare har det väl gått framåt.

Bland alla de artiklar, som enligt reservanternas förslag skulle åsättas registreringsafgift eller rättare sagdt tull, är det efter min tanke endast en enda, nämligen redskap och maskiner, som med något skäl kan anses böra med tull beläggas. Men hvarför icke också i så fall lägga denna artikel direkt under tulltaxan och föreslå tull derå. Detta skulle jag för min del måhända icke egentligen hafva något emot, ehuru jag visserligen anser det för närvarande åtminstone mindre behöfligt.

Jag skall icke upptaga Kammarens tid med några långa tal, utan hemställer helt enkelt om bifall till Utskottets afstyrkande af motionen.

Herr Themptander: Då man på andra lagstiftningsområden, der en fråga är under förberedande behandling och utredning, framkommer med förslag till ändring uti det bestående, mötes man alltid af den i min tanke mycket befogade invändningen, att man först bör afvakta resultatet af den pågående utredningen, innan man vidtager någon förändring. Denna sats synes man likväl icke vilja tillämpa, då man kommer in på tull-lagstiftningsens område.

Vi veta dock, att denna Kammare vid näst föregående riksdag uttalade sig för önskvärdheten af en omfattande och noggrann undersökning af alla hit hörande förhållanden och för åstadkommande af en tull-lagstiftning, byggd på basis af de resultat som vunnes genom en sådan undersökning. Vi veta också, att en af Kongl. Maj:t tillsatt komité finnes, som har sig uppdraget att anställa en revision af tulltaxan, och slutligen minnas vi alla, att båda Kamrarna vid innevarande riksdag förenat sig om ett beslut i syfte att hos Kongl. Maj:t begära en utredning af våra inhemska näringars ställning. Denna utredning kan naturligtvis icke hafva till syftmål att endast tillfredsställa ett rent statistiskt intresse, utan man får väl antagas hafva afsett att låta densamma tjena till ledning vid tull-lagstiftningsarbetet.

Jag hade därför icke väntat, att man vid denna riksdag skulle ifrågasätta andra ändringar uti tulltaxan än de mera formella, som föranledas af Kongl. Maj:ts proposition och äro en följd af öfvergången till det nya mått- och vigtsystemet. Deremot synes det mig vara ganska anmärkningsvärdt, att man utan afvaktande utaf den af mig nyss nämnda utredningen framkommer med förslag af så väsentlig

Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)

och genomgripande natur som det af reservanterna framlagda. För min del vill jag bekänna, att jag i princip icke har något emot en inregistreringsavgift. Jag tror, att en sådan kan rättfärdigas såsom en ersättning för de journaliserings- och undersökningsbestyr, som från tulladministrationens sida erfordras vid all varuinförsel. Jag tror äfven, att denna avgift kan ega en viss betydelse ur rent finansiell synpunkt, ty vi veta, att den i ett och annat främmande land lemnar en icke obetydlig statsinkomst. Men för att denna inregistreringsavgift skall motsvara både sin benämning och egentliga karakter, så fordras, att den skall vara en avgift, som i allmänhet utgår för tullfria varor, att den vidare skall vara synnerligen låg, samt att den skall utgå efter grunder, hvarigenom dess debitering lätt kan verkställas. Icke uti något afseende motsvarar den utaf reservanterna föreslagna inregistreringsavgiften de af mig nyss antydda anspråk. De föreslå dess utgående endast för vissa varugrupper, under det att man måste medgifva, att det finnes andra varor, som i betydlig mängd införas och lika väl kunde påkalla en inregistreringsavgift, såsom t. ex. stenkol och bomull. Vidare hafva reservanterna föreslagit, att t. ex. för "maskinerier" inregistreringsavgiften skulle utgå med 5 procent af varans värde, en avgift naturligtvis alltför hög, såsom den siste talarerna nämnde, för att kunna kallas inregistreringsavgift, och slutligen hafva reservanterna, efter mitt förmenande, icke varit särdeles lyckliga, då de, i fråga om grunden för beräkningen af denna avgift, föreslagit dess utgående i vissa fall efter värdet.

Men om jag ock i princip icke skulle hafva något emot denna inregistreringsavgift, så får jag bekänna, att jag hyser betänkligheter med afseende å den praktiska utförbarheten af bestämmelser om en dylik avgift, betänkligheter, som äro grundade, bland annat, derpå, att jag är rädd för att, derest en inregistreringsavgift infördes, vi möjligen skulle behöfva göra inskränkningar i den frihet, som trafiken i många fall nu eger och vid hvilken den vant sig. I olikhet med den förste talaren vill jag i detta afseende säga, att, äfven om man i andra länder kan finna sig uti en sådan större begränsning uti trafiken, det dock hos oss blefve en helt annan sak, enär det här gälde att låta trafiken afstå från en förmån, som den hittills åtnjutit. Vi veta ju, att i vårt land tullpligtiga varor endast få införas till rikets stapelstäder, der fullständigt ordnad tullförvaltning finnes. Tullfria varor deremot kunna inkomma till ett större antal tullplatser, der den der anställda bevakningspersonal tillser att varorna äro tullfria, hvarefter intet hinder möter för deras lossning. Ja, i praktiken tillgår det ofta till och med så, att varorna lossas på platser, der alls ingen tullbevakning finnes, utan fartyget inlöper till en tullplats i skärgården, invisiteras der och tager ombord en tullvaktmästare, som åtföljer fartyget till lossningsplatsen. På detta sätt importeras särskildt en icke obetydlig mängd spanmål.

Antingen skulle man nu inskränka denna frihet, hvilken på vissa platser begagnats med stor fördel, eller blefve det nödvändigt att låta uppbörden af inregistreringsavgifter verkställas vid alla tullplatser. Men därför fordras förändringar i tullförfattningarne, därför fordras

ändrade anordningar och skärpta kontroller för att göra dessa tullplatser lämpliga att handhafva en sådan uppbörd, och slutligen kunna ökade kostnader för tulladministrationen deraf blifva en följd. Alla dessa förhållanden torde emellertid tariffa en noggrann utredning, innan man besluter sig för att antaga reservanternas förslag. Anser man åter, att här icke är fråga om införande af någon registreringsavgift i vanlig mening, så kan jag, i likhet med Herr Dickson, ej finna annat än, att hvad reservanternas åsyftat, i sjelfva verket innefattar införande af nya tullavgifter, ehuru under annat namn. Nu kan man visserligen säga, att, i fall det är fråga om att t. ex. göra en sådan tullfri vara som humle tullpliktig, man möjligen kan anse sig oförhindrad att fatta ett sådant beslut, utan att göra sig bekymmer, huruvida derigenom en rubbning göres i sjelfva systemet för vår tull-lagstiftning. Men annorlunda blir förhållandet, då det gäller att med tull belägga så viktiga införselsartiklar som de ifrågavarande — viktiga med hänsyn till både de kvantiteter, hvori de införas, och det förbrukningsbehof, de afse att fylla. Vi veta ju att, då Kongl. Maj:t i fjor tillsatte den förstärkta tullkomitén, Kongl. Maj:t särskildt gaf komitén i uppdrag att vid utarbetandet af sitt förslag taga hänsyn till en *billig fördelning af de skattebidrag*, som i form af tullavgifter uttagas och hvilken fördelning naturligtvis måste afse, att beskattningen afpassas efter de skattdragandes förmåga att bära densamma. Detta är naturligtvis en ganska svår uppgift, då fråga är om tullbeskattning, och för min del får jag öppet bekänna, att jag icke är alldeles förvissad om, att, då vi för närvarande hemta våra förnämsta tullinkomster från de så kallade kassaartiklarna, vi kunna anses dermed hafva åstadkommit en fullt billig fördelning af skattebördorna. Jag misstänker åtminstone att, om statens behof framdeles skulle kräfva ökade statsinkomsters uttagande genom förhöjd tullbeskattning och man då inskränker sig till att höja tullsatserna på de nuvarande kassaartiklarna, man kommer att aflägsna sig från denna billiga fördelning af skattebördan, som man dock vid all slags beskattning måste söka att ernå. För min del anser jag det icke vara osannolikt, att en utredning af dessa förhållanden kan komma att gifva vid handen, att vi, för vinnandet af detta viktiga syftsmål — en jemn fördelning af beskattningen — nödgas besluta oss för icke allenast att höja tullen på åtskilliga lyxartiklar, i hvilket afseende jag är fullt ense med Utskottet, utan äfven att med tull belägga en eller annan för närvarande tullfri vara. Men all detta tariffar en mycket noggrann utredning och det är icke osannolikt, att denna kan slå så ut, att man finner sig föranlåten att med tull belägga helt andra artiklar än de af reservanternas valda, för att vinna det finansiella resultat de med sitt förslag afsett.

Huru jag således ser frågan, vare sig det gäller en registreringsavgift eller en tull på vissa hittills tullfria varor, vågar jag påstå att frågan tariffar en närmare utredning än som hittills kommit densamma till del och att det derför för närvarande icke kan vara lämpligt, att Riksdagen fattar annat beslut än att biträda Bevillnings-Utskottets hemställan, hvartill jag anhåller om bifall.

Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)

Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)

Herr Carl Aron Jönsson: Herr Talman! Mine Herrar! Som Herrarne torde hafva sig bekant, har jag vid flere tillfällen såväl i Kammaren som i Utskottet framhållit önskvärdheten af att få en inregistreringsafgift å alla för närvarande tullfria varor. Följaktligen står jag på denna ståndpunkt ännu, och skulle mycket gerna vilja understödja ett sådant förslag, förutsatt att det kunde utföras. I den föreliggande punkten eller rättare i den motion, som nu behandlas, har visserligen framlagts ett sådant förslag, men för min del anser jag, att den procentberäkning, som der blifvit använd, är alltför stor för att kunna tillämpas på dessa varor. Inom Utskottet framhölls äfven önskvärdheten i det stora hela af den ifrågasatta registreringsafgiften, men de svårigheter, som skulle uppkomma vid dess genomförande, visade sig vara så öfvervägande, att man måste skygga tillbaka derför.

Hvad nu beträffar det af reservanterna framlagda förslaget, så var det äfven afdelningens förslag, men föll inom Utskottet i dess plenum. För min del kan jag icke fatta huru man skall kunna försvara en sådan princip, som deri uttalats, nemligen att endast begära en inregistreringsafgift på t. ex. de nödvändighetsvaror, som i den föreliggande reservationen omnämnas, såsom alla slag af spannmål. Huru man, såsom reservanterna gjort, kan utgallra en sådan punkt, det går verkligen öfver min förmåga att tänka. Jag är sjelf jordbrukare och borde fölaktligen vara tacksam för den ömhet, som dessa herrar hysa för jordbruket, men jag tror att, om man skulle vädja till folket, åtminstone i min hemort, man knappast skulle få någon eller några, som skulle vilja mottaga en sådan skänk som här föreslagits — jo, möjligtvis en eller annan person, som visserligen är jordbrukare, men icke kan sköta sig och derför tror, att jordbruket endast genom skyddstullar kan existera, äfvensom kanske sådana personer, som ärft förmögenhet eller på annat sätt kommit i åtnjutande af sådan och sedan slagit sig på jordbruk, men ej funnit detta vara så gifvande som de möjligen föreställt sig. Ty jordbruket kräfer arbete, och desse herrar hade kanske icke tänkt sig detta, när de blefvo köpare af jorden.

Den registreringsafgift, som här föreslagits, vill jag fölaktligen på inga vilkor godkänna. För de herrar, hvilka ömma för jordbruket, tror jag, att andra vägar stå till buds, der de kunna räcka jordbrukaren handen. De kunna t. ex. bidra till åstadkommande af en rättvis fördelning af våra skatter och på så sätt hjälpa jordbrukarne, äfvensom hjälpa dem, när fråga är om tillsättande af pröfningskomitéerna, så att icke jordbrukaren blir oskäligt uppskörtad genom despotiska Konungens Befallningshafvande, som genom den rättighet de nu ega, utser sådana personer som falla dem bäst i smaken. I en pröfningskomité har man, såsom jag förut omnämnt i denna Kammar, gått ända derhän, att en kommun fått sin jordbruksfastighet på en gång uppskattad till mer än 80 procent förhöjning af dess förra värde. Vid sådana frågor kunna herrarne räcka jordbrukaren handen, men i detta afseende hvarom nu är fråga, tror jag icke det kan behövas. Detta rörande spannmål.

Hvad nu åter beträffar ångmaskinerier, så skall jag blott bedja att få framställa en enda fråga; om nemligen det icke är orimligt att t. ex. för ett tröskverk, som införskrifves från utlandet och kostar 6,000 kronor, betala ända till 5 procent eller 300 kronor för det lilla besvär, som med inregistreringen deraf är förenad. Att tulltjenstemännen skola få upptaga en så hög afgift såsom ersättning för ett så ringa besvär, kan jag för min del icke finna rimligt, men detta exempel visar just, huru reservanternas tänkt sig in i saken.

Jag skall icke upptaga tiden längre. Jag tror, att så många komma att försvara Utskottets förslag, att jag icke behöfver orda mycket till dess förmån. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Anders Andersson i Intagan: Ehuru jag icke reserverat mig emot det beslut, som inom Bevillnings-Utskottet fattats i förevarande fråga, har jag dock såväl inom afdelningen som vid ärendets slutliga behandling inom Utskottet samfäldt biträdt reservanternas förslag, likväl endast för såvidt det afser inregistreringsafgift på omalen och malen spannmål. Jag har gjort detta icke för att bereda jordbruket skydd, ty dertill är den föreslagna afgiften alldeles för låg, utan af andra skäl; bland annat, att det icke vore ur vägen, att staten finge någon liten ersättning för besväret med bokföring af tullfria artiklar och dels därför att det för konsumenten icke nämnvärdt fördyrar denna vara. Men, som sagdt, det är endast i fråga om spannmål, som jag inom Utskottet förordat inregistreringsafgift. Längre kan jag icke följa reservanternas, ty då de säga, att inregistreringsafgift bör omfatta hufvudsakligen alla nu tullfria varor och jag antager, att bomull och ull derifrån icke skulle undantagas, men jag icke vill genom ett beslut i sådan rigtning bringa flere af våra näringar i förlägenhet, så har jag icke ansett det vara skäl att bestämma inregistreringsafgift för dylika artiklar med mindre tillika tullen på varor, som deraf tillverkats, på samma gång höjes. Hvad särskildt artikeln jern beträffar, skulle vi göra våra inhemska gjuterier en otjenst genom att lägga inregistreringsafgift på t. ex. engelskt tackjern. Det är en artikel, som ovilkorligen erfordras vid de inhemska gjuterierna, om de skola få det svenska jernet att flyta väl.

Som sagdt, då jag icke vill göra våra näringar en otjenst medelst ifrågavarande inregistreringsafgift, kan jag icke heller biträda reservationen i dess helhet. Men kan artikeln spannmål skiljas derifrån, så skall jag vara med om en sådan afgift på denna vara.

Friherre Fock: Herr Talman! Mine Herrar! Jag skall icke trötta Kammaren med att framställa några teorier för vare sig frihandeln eller protektionismen. Jag skulle ej göra det, äfven om jag dertill vore i stånd, helst man hör talande skäl anföras från båda dessa motsatta läger, hvilket väl hufvudsakligen beror derpå, att några fullt allmängiltiga teorier för den ena eller andra åsikten icke förefinnas, och att man på detta område måste fästa afseende vid bestående, historiska förhållanden utvecklade under gällande lagar o. s. v. Men deremot känner jag ett behof och en pligt att i korthet antyda grun-

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

Angående
tullbevil-
lingen.
(Forts.)

derna för *min* åsigt i frågan, enär jag har Kammarens förtroende att vara ledamot i Bevillnings-Utskottet och nämnda Utskotts förtroende att vara dess ordförande. Denna min åsigt är gammal. Jag hör icke till dessa lyckliga, som kunna i en fråga sådan som denna ändra åsigt temligen hastigt. Min åsigt är för öfrigt uttalad i Utskottets betänkande, till hvilket jag genast från början hemställer om bifall. Jag öfvergår således till den ifrågasatta inregistreringsafgiften och ber att deremot få göra några erinringar. Reservanten säger, att en inregistreringsafgift å vissa i större mängd inkommande, för *närvarande tullfria* varor vore både ur principiell synpunkt riktig och under närvarande förhållanden särdeles lämplig till fyllande i sin mån af statsbehofven.

Här ligger således betonadt, att afsigten med inregistreringsafgiften är att fylla statens behof, något som äfven den förste talaren skarpt framhållit. Jag ber då att helt och hållet få instämma med en föregående talare på stockholmsbanken deri, att, om en registreringsafgift skall påläggas och ur principiell synpunkt kunna anses riktig, så bör den vara långt mera allmän, än reservanten föreslagit. Jag vill visserligen ej vara orimlig och påstå att en sådan afgift, om den skulle införas, borde åsättas *alla* icke tullpligtiga varor; men jag kan ej fatta, hvarför reservanterna icke med mera konsekvens genomfört sitt förslag och sålunda föreslagit inregistreringsafgift äfven på åtskilliga andra artiklar, hvarigenom ett högst väsentligt bidrag till fyllande af statsverkets behof skulle hafva erhållits. Man har föreslagit en inregistreringsafgift på spanmål, detta första och viktigaste födoämne för menniskor och djur, men icke föreslagit en sådan afgift på stenkol, som, mycket bättre eller åtminstone lika väl, skulle lämpa sig derför. Icke heller har man föreslagit någon inregistreringsafgift på bomull och åtskilliga andra dylika artiklar, som i stor mängd införas från utlandet och som derför särdeles väl skulle lämpa sig för en inregistreringsafgift.

Men hvilken är nu skilnaden mellan en inregistreringsafgift och en tullsats? Jag går till reservationen för att söka reda på denna skilnad och finner der något, som väckt min synnerliga uppmärksamhet. Det talas der nemligen om finanstullar och yttras att det vore skäl betrakta äfven dem såsom inregistreringsafgifter. Der utvecklas en *grundsats*, som väl kan tåla vid en närmare granskning. Skyddstullarne böra nemligen enligt reservanternas förmenande vara mindre underkastade tillfälliga rubbningar eller erhålla all den stadga, som för näringarnes rätta trefnad är af så stor betydelse, hvaremot finanstullarne, och dit räkna reservanterna inregistreringsafgifterna, kunna vara mera föränderliga och riksdag efter riksdag lämpa sig efter statsverkets behof. Häruti skulle således skilnaden ligga. Efterser jag nu, huru reservanterna tillämpa denna *grundsats*, så finner jag, att de föreslagit inregistreringsafgifter på spanmål, fläsk, åtskilliga jernvaror, ångpannor, ångmaskiner samt redskap och maskiner. Här uttalas således till jordbrukarne först och främst: "vi lägga en inregistreringsafgift på spanmål, mjöl och fläsk i år, derför att staten *nu* behöfver en sådan inkomst, men så snart detta statens behof upphör, så fån I vara beredde på att vi stryka samma afgift". Det är

vidare ett uttalande till våra mekaniska verkstäder: "nu behöfva vi penningar och därför lägga vi 5 procenters inregistreringsafgift på redskap, maskiner, ångpannor och ångmaskiner, men ett annat år, då staten icke behöfver en sådan afgift, fån I vara beredde på att vi stryka den." Man säger till hela vår handelscorps: "vi sätta finanstullar på kaffe, socker och té, därför att statens behof kräfver det, men i samma ögonblick, som staten icke längre är i behof af sådana tullar, kasta vi om igen". Jag tror icke, att vi genom uttalande af en så beskaffad grundsats gifva industrin det skydd, den har rätt att fordra, eller handeln den stadga, som för densamma är önskvärd. Men jag tror icke heller, att det varit meningen att åstadkomma en så sväfvande och varierande afgift, utan meningen har varit att åstadkomma en verklig skyddstull.

I fråga om spanmål säga reservanterna, att den föreslagna inregistreringsafgiften icke skulle höja priset på brödet, och till stöd härför anför de till och med, att ett spörsmål, som i det fallet gjorts i Tyskland, icke blifvit besvaradt. Hvad skulle t. ex. 36 öres inregistreringsafgift på omalen spanmål hafva för inverkan på priset på en kaka bröd? Jag skulle kunna besvara den frågan med en annan: hvad skulle t. ex. ett öres tull på en kubikfot stenkol hafva för inflytande på priset på ett par strumpor? Det blir icke mycket; men reservanterna hafva befriat mig från att besvara dessa frågor, ty de hafva verkligen litet längre fram i reservationen besvarat dem sjelfva. De hafva med ledning af vår officiella statistik sagt, att en inregistreringsafgift på omalen spanmål skulle göra en årlig statsinkomst af 390,000 kronor och på malen spanmål 350,000 kronor eller tillsammans 740,000 kronor. Den föreslagna inregistreringsafgiften på fläsk skulle utgöra 250,000 kronor per år. Staten skulle således genom åsättande af inregistreringsafgifter å dessa artiklar erhålla en tillökning i inkomster af 990,000 kronor eller närmare en million kronor. Och om jag nu vågar draga den enkla slutsatsen, att en dylik inregistreringsafgift, åsatt dessa förnödenhetsvaror, äfven skulle åstadkomma åtminstone någon prisförhöjning å hvad som producerades inom landet, torde man kanske kunna fördubbla denna million. Jag har fått höra, att det icke skulle blifva konsumenterna utan någon annan som får betala inregistreringsafgiften: den afdrages från handelsvinsten o. s. v. Jag är dock för min del fullt öfvertygad, att denna eller dessa millioner, hvarom här är fråga, få betalas af konsumenterna sjelfva. Samma hand, som för brödet till munnen, får vanligen under en eller annan form — antingen med penningar eller med arbete — betala hvad det kostar. Detta skall alltid blifva fallet. Det är och det förblifver ett axiom.

Man har anfört exempel från andra länder och till och med mycket egendomliga exempel. Så heter det, bland annat, emot Utskottets erinran att i England icke förekommer någon inregistreringsafgift å spanmål, att England är ett land, som konsumerar mer spanmål än det producerar, och att det således behöfver införa spanmål för att kunna föda sitt folk och därför icke heller pålagt denna vara någon inregistreringsafgift. I fråga om Danmark, der sådan afgift icke hel-

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

ler förekommer, anses skälet härtill vara, att detta land producerar mer spanmål än det konsumerar och således icke behöfver importera något af denna artikel. Jag vet icke till hvilket slut man ej skulle kunna komma på detta sätt att argumentera. I Frankrike och åtskilliga andra länder finnes sådan inregistreringsafgift bestämd, och den stund kan komma, då äfven vi få lägga tull på dylika förnödenhetsvaror för att kunna fylla statens behof. Gud gifve dock, att vi icke tvingas härtill af *samma* skäl som det, som tvingade Frankrike att söka statsinkomster från alla möjliga källor. Men reservanterna hafva äfven talat om, hurusom vissa andra skattetitlar synnerligen kommit till användning i utlandet, men icke hos oss. En sådan är stämpelpappersafgiften, som der anlitas hellre än spanmålstullen. I England, der man icke har någon tull å spanmål, har man deremot en stämpelpappersafgift, som belöper sig till sex kronor på hvarje person. I Frankrike, som åsatt viss inregistreringsafgift å spanmål, uppgår stämpelpappersafgiften till 11 $\frac{3}{4}$ krona på hvarje medborgare, under det att den hos oss icke utgör mer än $\frac{1}{2}$ krona per individ. Innan det således blir fråga om att lägga tull eller inregistreringsafgift på våra allra nödvändigaste förnödenhetsvaror, må vi derfor granska, om det icke finnes andra utvägar för statsbehofvets fyllande än denna.

Jag kan, såsom jag nyss nämnde, icke betrakta detta förslag annorlunda än såsom ett försök att åstadkomma skydd för vissa af våra näringar, som för närvarande sakna ett sådant. Frågan blir då: äro dessa näringar verkligen i det tynande tillstånd, att ett skydd af denna beskaffenhet är af behofvet påkalladt? Hvad *jordbruket* beträffar, så är det med glädje vi kunna säga, att det under de sista decennierna utvecklats sig i en förvånande grad. Herrarne kunna väl icke bestrida, att Sverige under loppet af 30 år från att vara ett spanmålsimporterande land blifvit ett land, som *exporterar* betydligt med spanmål och derjemte åtkilliga andra af jordbrukets alster, såsom kreatur, smör o. s. v., hvarom statistiken lemna fullständig upplysning. Endast under loppet af 15 år, nemligen under åren 1860—1874, har enligt förberedande skattejemkningskomiténs betänkande den odlade åkerjorden ökat från 4,058,000 till 5,480,000 tunnland och den naturliga ängen från 3,612,000 tunnland till i det närmaste 4,000,000 tunnland. Och hvarpå bero dessa framsteg? Jag tror väsentligen derpå, att det svenska jordbruket utvecklats sig fritt, utan något slags förmynderskap från statens sida. Den svenska jordbrukaren har själf fått sköta sitt jordbruk såsom honom lämpligast synt, men staten har å andra sidan gjort allt för att gifva jordbrukaren skarpa vapen för konkurrens med utlandet, såsom genom inrättandet och bekostandet af undervisningsanstalter och genom anslag till jordbrukets utveckling och befrämjande, i hvilket afseende jag blott ber att få nämna, att innevarande års riksstat upptager under olika titlar ett anslag till jordbrukets befrämjande af 1,143,000 kronor. Samtidigt hafva länens hushållningssällskap för samma ändamål af deras andel, utaf bränvinsförvaltningsmedlen, anvisat 925,000 kronor. Det är således öfver *två millioner* kronor som på detta vis under ett år användts till jordbrukets befrämjande. Detta kallar jag att bereda jordbruket skarpa vapen. Jag skulle kunna

härtill lägga den högst betydliga lindring, som kommit jordbruket till del genom statens bidrag till skjutsentreprenaden med 300,000 kronor, och vidare de utomordentliga fördelar jordbruket skördat genom lättade kommunikationer, hvarigenom allt vi skulle komma till siffror, som vore ännu större. Men allt detta skulle nu, säger man, icke vara nog, ty jordbruket skulle behöfva ännu mera i form af tullskydd. Jag betviflar, att jordbruket skulle hafva gagn deraf utan kanske tvärtom. Man kallar med rätta jordbruket för vår förnämsta moder-näring; jag accepterar också denna benämning. Jag autager, att svenska jorden är en moder; men om denna moder skulle fordra en särskild afgift, lagd å de förnämsta nödvändighetsvarorna, så är hon icke längre berättigad till denna hederstitel — hon blir då en styf-moder, — åtminstone om hon gör det, innan sann nöd är för handen. Jag kunde lemna motsvarande skildringar af de öfriga, större närin-garne, visande huruledes desamma gått framåt i en högst glädjande grad. Jag vet mycket väl, att de senare åren visat ett tillbakagående beträffande dessa; men ingen af Herrarne vill väl se orsaken härtill i tull-lagstiftningen. Vi hafva helt enkelt icke kunnat undgå verk-ningarne af svallvågorna efter den storm, som öfvergått hela verlden, men dessa verkningar hafva hos oss varit jemförelsevis små. Jag tror för min del, i likhet med hvad den föregående talaren uttalat, att äfven vår tullpolitik kan behöfva undergå åtskilliga jemkningar, genom såväl sänkningar som höjningar i nu gällande tullsatser. Möj-ligen finnas åtskilliga näringar, som kunna förtjena något högre skydd än hittills, till hvilka jag räknar i främsta rummet några handtverke-rier; men detta fordrar en helt annan utredning, än reservanternas åstadkommit.

Sedan jag fått på detta sätt uttala mina åsigter angående reser-vanternas förslag i allmänhet så är det med synnerlig tillfredsställelse som jag kan instämma i reservanternas slutresonnement, der det heter: "Det vore af den mest allvarliga betydelse att undersöka huruvida den tid, som förgått, sedan det friare systemet med den franska trak-taten gjorde sitt inträde i vårt land, varit för vårt fosterland välsig-nelsebringande, eller om ej fast hellre den hastiga, man må väl säga, föga naturliga uppblomstringen åstadkommits medelst den slags kraft-gödning, som i dagligt tal benämnes skuldsättning." Jag anser, att en sådan undersökning kan vara behöflig, och hela Riksdagen har ju redan erkänt detta, då den yrkat och begärt tillsättande af en komité för utredning af våra näringsars tillstånd. Men, mine Herrar, huru kan man efter detta uttalande komma och föreslå dylika åtgärder som de här ifrågavarande? Är det då icke allt möjligt skäl för att der-förinnan åtminstone afvakta den begärda utredningen? Det af reser-vanternas föreslagna förfaringssättet förefaller mig nästan likna behand-lingen af en sjuk man eller en man, som anses vara sjuk, och med hvars botande man så skyndar, att tid ej ens gifves till sjukdomens under-sökande innan receptet skrives och läkemedel användas, utan att man kan veta huruvida dessa passa eller icke. Här förklarar man visser-ligen nu, att en undersökning är behöflig, men man har så brådt med att tillgripa läkemedel, att denna undersökning icke får föregå. Det

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

ser verkligen ut, som om man befarade att, ifall läkemedlet ej skyndsamt användes, så kunde hända att patienten blefve frisk utan detta, — till men för både läkare och apotekare.

Jag slutar med att yrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr Ekenman: Den talare, som nyss hade ordet, avslöt sitt varmhjertade, värtaliga föredrag med bland annat följande ord: "låtom oss bereda arbetaren lätthet att förvärfva hvad han för sitt lifsuppehälle behöfver!" Jag underskrifver till fullo innehållet af detta yttrande, hvilket med afseende på denna fråga har en stor, oemotståndlig betydelse. Det ligger nemligen i sakens natur, att denna fråga är af det allra högsta intresse för arbetaren. Nu förhåller det sig emellertid så, att å ena sidan säga protektionisterna: "vi äro arbetarnes verkliga vänner"; men å andra sidan säga frihandlarne: "nej, det är ej sant; just *vi* äro arbetarnes bästa vänner, då deremot protektionisterna äro deras farligaste fiender och genom sina åtgärder fördyra de nödvändigaste förbrukningsartiklarne." För min del tror jag att, om man borttager de öfverdrifter, hvartill båda partierna göra sig skyldiga, så hafva arbetarne sina vänner hos såväl protektionisterna som frihandlarne. Ty alla vilja de arbetarnes väl, ehuru de söka på olika sätt komma till målet.

För arbetaren är af vigt, icke blott att priset å de förnödenheter, som i och för hans verksamhet erfordras, ställer sig lågt; för honom gäller härvid en annan faktor af vida större betydelse. Jag vill kalla den hans *köpförmåga*. Har arbetaren icke penningar att köpa för, gagnar det honom föga eller intet, om priset är lågt. Derfor tror jag det vara den bästa lagstiftning för arbetaren i detta fall, om man utgår från den regel, hvarom talaren på norrlandsbanken yttrade sig, *att bereda arbetaren lätthet att förvärfva medel till fyllande af sina lefnadsbehof*. Hafva vi funnit detta, så hafva vi vunnit ett stort mål.

Jag vill i detta fall tillåta arbetaren att sjelf hafva sitt ord med i laget; han talar, om man lyssnar dertill, genom sitt handlingssätt ett ganska tydligt och lättfattligt språk. Jag åsyftar här emigrationen. Då man ser denna väldiga fortgående ström till ett annat land, kan det vara skäl att efterse orsakerna till densamma. Jag tror dervid, att vi åtminstone kunna vara ense derom, att dessa orsaker icke äro politiska, utan äro att söka i ekonomiska förhållanden, — hvilket äfven under debatter i denna Kammare blifvit erkändt. Hvar är det då arbetaren söker bättre vilkor för sin existens, bättre arbetsfält och bättre betalning för sitt arbete? Jo, i det starkt protektionistiska Amerika. Detta synes mig vara en händelse, som mäktigt talar för, att man må tänka sig något för, om det icke kan vara skäl att byta om system i vår tull-lagstiftning och taga ett annat än det närvarande, som dock icke visat sig lyckligt.

En talare på stockholmsbanken har i detta afseende betonat, att vi borde akta oss att beträda en ny bana, innan vi något undersökt marken som vi skulle beträda, och nämnde att undersökning i detta fall af Riksdagen begärts och skulle verkställas af den tullkomité, som nu finnes. Ja, om han vill fullständiggöra sitt yttrande med den

upplysningen, att denna komité, åtminstone efter sin rekonstruktion sistlidet år, verkligen verkställt undersökningar i denna riktning, så må jag erkänna, att det kan vara stort skäl att vänta. För närvarande tillåter jag mig emellertid att yrka bifall till reservationen.

Angående tullbevillningen.
(Forts.)

Häruti instämde Herrar *Smedberg, Norén* och *Ola Månsson*.

Herr Casparsson: Då jag mottog Bevillnings-Utskottets föreliggande betänkande, kände jag mig verkligen mycket fredligt stämd och tvekade om jag skulle uppträda i frågan, men under diskussionen har man så stött i stridstrumpeten och uttalat sådana satsar, att jag icke kunde underlåta att begära ordet för att yttra några ord i ämnet.

Frågan om registreringsavgifters äsättande har i allmänhet ansetts ligga på fullkomligt neutralt område. Bevillnings-Utskottet uppgifver, att dessa avgifter i Frankrike lemna en årlig inkomst af omkring 6 millioner francs, hvilken summa synes väl hög för blott statistiska ändamål; och Frankrike kan dock anses vara ett land, som hyllar frihandelsåsigter, ehuru med en viss och vis reservation. I England föreslog den store frihandlaren Gladstone äsättande af en registreringsavgift af en penny för hvarje kolly, ehuru han sjelf sedermera, till följd af det missnöje, som här af upstod, återtog sitt förslag, eller, såsom han yttrade, lik Saturnus måste uppäta sitt eget barn. I Belgien, som också räknas till de länder, som hylla frihandelsåsigter, finnes upptagen en avgift, kallad "droit d'entrée". Jag känner icke närmare till med hvad belopp den utgår, men sjelfva namnet anger, att densamma närmast motsvarar hvad man kallar registreringsavgift. Således anser jag dessa avgifter ligga på fullkomligt neutralt område, och att de stora dimensioner man här gifvit åt frågan, såsom en kamp mellan protektionism och frihandel, alldeles icke betingas af den betydelse frågan verkligen har. Jag åtminstone uppfattar frågan såsom mycket oskyldig. Det fans förut i England en registreringsavgift å spanmål, som afskaffades först år 1869. Den utgjorde 3 pence per centner, men dess verkan var icke så oskyldig, som man i allmänhet föreställer sig. Man har mycket talat om att England år 1846 och 1849 afskaffade tullen å spanmål, men man har icke talat om att det till år 1869 bibehöll en registreringsavgift, som var mycket högre än den här af reservanterna föreslagna. Jag ber att i afseende härå få uppläsa ett yttrande af en högt aktad, före detta ledamot af Första Kammaren, f. d. Statsrådet Fåbræus, som afgafs i Första Kam-maren år 1867, då en något likartad fråga der förekom. Han yttrade: "Den oskuldsfulla teorien om godt köp å lifsförnödenheter för de fattigare folkklasserna förskrifver sig, som bekant är, från England. England tillämpar denna teori så, att tullinkomsten af spanmål å 3 pence per centner sistlidne år uppgick till 824,000 L. st. motsvarande 14,830,000 riksdaler riksmünt".

England upptog således år 1866 på registreringsavgift af spanmål en summa, som motsvarade ungefär hela beloppet af den dåvarande tullbevillningen i Sverige. Och detta i det frihandlande England!

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

De citat, jag nu kommer att anföra, äro uteslutande hemtade från frihandlare; jag skall ej citera en enda protektionist. Till en början ber jag att få anföra ett yttrande af den nyligen afidne franske statsekonomiske skriftställaren Léonce Lavergne. Han säger:

”Ifrån och med utfärdandet af förordningen den 5 Januari 1860 fullföljer regeringen ett krig på lif och död emot tulltaxan. Vi begripa icke, ehuru vänner af handelsfriheten, detta företräde, som tillerkännes den utländska produktionen på bekostnad af landets egen.

Att nedsätta tullafgiften, för att låta tyngden falla på de inhemska beskattningsföremålen, är hvarken billigt eller rättvist.

Föremålet för en finanstull är icke blott att bereda staten inkomster, utan att jemna fördelningen af skattebördorna. Till en god finansstyrelse hörer, att ingen vara bör få införas utan att draga någon tull.

En afgift som icke öfverstiger 5 procent af varans värde har aldrig betraktats som skyddstull.

Friheten i handel förutsätter lika litet afskaffandet af alla tullar som friheten att producera betingar upphäfvandet af alla skatter. Hvad som bör upphöra, det är allt som är obilligt och onödigtvis trycker på produktion och utbyte.

Tullarne äro ett medel att liksom andra afgifter bereda staten tillgångar till betäckande af sina utgifter. Behöfva andra skatter höjas, måste äfven tullsatserna höjas.

Att höja de skatter, som inom landet tynga på produktionen, och med detsamma nedsätta afgifterna för den främmande införseln, är icke logiskt. Detta är att tillämpa frihandelssystemet i bakvänd ordning“.

Och det är just det som hos oss skett! Reservanterna hafva föreslagit en registreringsafgift, som, efter den beräkning jag gjort, uppgår till, per centner, för omalen spanmål 13 öre eller noga räknadt $12\frac{7}{10}$ öre, för rågmjöl till 21 öre och för hvetemjöl till 42 öre per centner, och detta kallar en talare på stockholmsbanken för *”skydds-tull“*!

Det kan ju vara af intresse att se till, huru spanmålstillarne ställa sig i andra länder, då man här säger, att man genom dessa föreslagna afgifter fördyrar lefnadskostnaderna för de arbetande klasserna. Siffrorna äro hemtade ur en efter officiella handlingar utarbetad jmförelse mellan de olika ländernas tullsats. Omalen spanmål, hvetet och råg, är belagd med en afgift per centner af, i Italien 43 öre, i Schweiz 9 öre, i Tyskland 38 öre, i Frankrike för hvetet 19 öre och i Norge för svensk tunna 24 öre. Jag ber Herrarne ihågkomma, att hvad här är föreslaget är 13 öre; det är 4 öre mer än i Schweiz, som jemte Norge har den lägsta afgiften.

Hvad malen spanmål beträffar, skall enligt reservanternas förslag rågmjöl beläggas med en afgift af 21 öre och hvetemjöl med en afgift af 42 öre. Afgiften per centner för malen spanmål är i Italien 85 öre, i Schweiz 38 öre, i Tyskland 76 öre, i Frankrike för hvetemjöl 38 öre och i Norge för hvetemjöl 53 öre, så att, om man jmför hvad här är föreslaget med förhållandena i utlandet, tror jag, att

reservanterna icke gått så kannibaliskt tillväga, som man här på visst håll velat låta påskina. För min del påstår jag, att, då hos oss en del andra näringar äfvensom handtverkerierna åtnjuta tullskydd, det icke alls är obilligt, att med en så lindrig afgift som den här ifrågasatta belägga en del jordbruksalster. När franska handelstraktaten genomfördes och man principiellt inslog i en ny statsekonomisk riktning, var det meningen, att tullskyddet i dess helhet skulle borttagas äfven för andra näringar, och detta borttagande var blott en tidsfråga. Jag skall be att få uppläsa ett yttrande af dåvarande Chefen för Finansdepartementet, Friherre Gripenstedt, hvilken den 21 April 1866 på Riddarhuset yttrade, sedan han talat om det olämpliga i att söka skydda jordbruksprodukterna: *„det är deremot de icke sjelfständiga, de genom konstlade medel framdrifna och underhållna näringarne, som kunna anses hafva behof af skydd, men dessa böra deremot icke i alla tider åtnjuta ett sådant, till förfång för de öfriga, och beviset på, att en näring fortfarande förtjenar att till gagn för det allmänna existera, består i min tanke deruti, att den kan lefva ett sjelfständigt lif, det vill säga utan skydd eller tillskott på andras bekostnad“*. Detta uttalades för fjorton år sedan, och jag tror, att vi i närvarande stund icke äro närmare att borttaga skyddet för de andra näringarne, liksom jag också tror, att det icke vore rådligt. Under sådana förhållanden tror jag det icke är obilligt att åsätta en jemförelsevis så låg afgift å jordbruksprodukter som den reservanterna föreslagit. En talare på stockholmsbanken yttrade, att det är ett axiom, att hvarje tullsats fördyrar en vara. Det är visst icke något axiom. Det är sant, om det gäller en sådan sak, som icke tillverkas inom landet; då verkar tullsatsen med hela tyngden af det åsatta beloppet, men när det är fråga om en vara, som tillverkas inom landet, då kommer den inhemska täflan att verka i motsatt riktning, så att varans pris icke stegras i samma mån som den åsatta tullen. 1850—60-talets teorier hafva blifvit gendrifna af 1870-talets erfarenheter. Exempel från Amerika visa på många områden, att den inhemska tillverkningen framkallat en motvigt mot den stegring i pris, som tullsatsen skulle medfört. Jag skall till slut be att få anföra ett yttrande af frihandlarnes halfgud Bastiat. Jag medger, att jag aldrig påträffat någon frihandlare så roande som han och med en så slående argumentation. Han intager samma plats inom den nyare nationalekonomien som Thor inom den gamla gudasagan. Från sin vagn förspänd med bockar nedgör han protektionismens jättar och troll. Slag på slag af dialektikens hammare; blix på blix af hans snilles ljungeld; men då han kommer till konklusionerna, förvandlas dunderguden till en mycket hygglig och medgörlig människa. Jag skall för att styrka detta citera några ord ur Bastiats »*Sophismes économiques*». Sedan han först talat om, hurusom han visst icke vill afskaffa tullarne utan tvärtom anser, att de utgöra ett räddningsankare för statens finanser, fortsätter han sidan 4 på följande sätt: »Men, skall man slutligen fråga mig, hvad drager ni för konklusioner? Jag behöfver icke konkludera; jag nedgör sophismer; det är allt. Men, fortsätter man, det är icke nog att förstöra, man måste uppbygga. — Jag menar att för-

Angående
tullbevil-
lingen.
(Forts.)

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

störandet af en villfarelse är att uppbygga den motsatta sanningen. — Efter det sagda, drager jag icke i betänkande att uttala hvad jag önskar. Jag skulle vilja att allmänna meningen komme att godkänna en tull-lagstiftning, affattad i ungefär följande termer: De första nödvändighetsartiklarne skola betala en värde-tull af 5 procent,

Nyttighetsartiklar.....	10	„
Lyxartiklar.....	15 à 20	„ „

Om nu Bastiat uppstode och uttalade dessa åsigtter här bland oss, så är jag öfvertygad att han af de svenske frihandlarne skulle anses såsom protektionist; ty så långt som han, går icke ens jag i mina yrkanden, — jag, som dock bör anses såsom en arg protektionist. Men på det att man icke skall säga, att jag framhållit blott halfva sanningen, anser jag mig skyldig att uppläsa äfven det följande uti Bastiats resonnement. Han fortsätter sålunda: »Dessa särskilnader härleda sig likväl från en tankegång, som i sjelfva verket är främmande för nationalekonomien i egentlig mening, och jag tror dem långt ifrån vara så nyttiga och så rättvisa, som man i allmänhet förutsätter dem vara. Men detta ligger icke inom mitt ämne». När det franska snillet får fatt i en abstrakt teori, omsätter det den i en form, som är lämpad efter tidsförhållandena, men när det svenska allvaret får fatt i en abstrakt teori, sväljer det den, så att säga, otuggad; jag för min del är alltid rädd, då mina landsmän påträffa en dylik abstrakt teori, ty då är jag öfvertygad att det går på tok. Helt annat är förhållandet på de praktiska vetenskapernas område, — der har Sverige utfört storverk; men på de abstrakta teoriernas område har det ofta gått på sned — och så har det gjort äfven i detta fall.

Bastiat, i sin afhandling om »råämnena», gör några ganska beaktansvärda uttalanden. Han utdömer väl *skyddet* i princip; men han säger tillika, att, om skydd skall finnas, så är det en orimlighet att skydda blott en del näringar och icke *alla*, och han uttalar sig på det starkaste mot *handelsintresset* i Bordeaux, emot *industriidkareintresset* i Lyon och emot *skeppsredareintresset* i Håvre, som alla, hvar för sig, vilja hafva skydd för sin industri, men icke vilja veta af något skydd för *råvaran*. Ty, hvad representerar väl råvaran? Jo, den representerar *värdet* af det *arbete*, som är nedlagdt på dess framställande. Skall nu arbetet skyddas i den ena formen, måste det äfven skyddas i den andra. Detta är Bastiats teori.

Jag skall nu icke ingå på den stora frågan om frihandels eller skyddssystemets företräden, ty den anser jag icke höra hit. Jag vill endast tillägga, att, likasom filosofien delas uti teoretisk och praktisk filosofi, likaså tror jag äfven, att statsekonomien kan uppdelas uti teoretisk och praktisk, och att det egentligen är den teoretiska afdelningen, som vi hittills fått göra bekantskap med.

Hvad angår reservanternas förslag i dess helhet, är jag väl icke så alldeles lifvad därför; men tror mig dock kunna sova lugnt, äfven om jag röstar bifall till detsamma.

Herr Hedlund: Frågan om denna registreringsafgift har varit så mycket afhandlad inom Bevillnings-Utskottet, att jag icke hade trott att en så lång debatt derom skulle i dag här uppstå. Åtskilliga här fälda yttranden hafva dock föranlett mig att begära ordet, på det att icke några argument, som från motsidan anförts, måtte lemnas alldeles obesvarade. Det har blifvit uttryckligen af reservanterna uttaladt, att det enda syftmålet med det yrkande, som gjorts af Herr G. H. Stråle, med hvilken Herrar N. G. Fock, Reutersvärd och Berg samt i denna Kammare Herrar Fredriksson, Ericsson och E. G. Boström förenat sig, rörande inregistreringsafgift å en del nu tullfria varor, såsom t. ex. spanmål, malen eller omalen, fläsk, metaller, gjutna, valsade eller smidda, ångmaskiner, andra maskiner, redskap eller verktyg, vore, att denna inregistreringsafgift skulle förskaffa statsverket en väl behöflig inkomst. Då nu reservanterna uttryckligen ställt frågan om inregistreringsafgiften på denna ståndpunkt, har jag icke kunnat inse, hvarför man varit så angelägen att föra diskussionen in på frågan om skyddstullsystemet. Men en grund härför ligger väl deri, att i samma andetag, som reservanterna uttala detta, föra de talet in just på ett sådant skydd för jordbruket, och omtala med ett visst hån, huru man »håller vårt land afgiftsfritt öppet för hvarje inhemsk spekulationslusta eller främmande förvärfsbegär». Med ett ord alla de gamla protektionistiska fraserna dyka här upp, likasom det ock skett i den muntliga öfverläggningen.

Emellertid hade jag trott, att man skulle kunna begränsa ämnet till den fråga, som reservanterna sjelfve för sig förelagt, nemligen till en ren beskattningsfråga. Gör man det, sönderfaller väl hela denna sak i några ganska enkla moment. Den första frågan är då den: är det verkligen blott för att öka statsinkomsterna, som vi nu vilja stadga denna afgift? Jag ber de herrar, som hafva framställt denna reservation eller som förordat denna inregistreringsafgift på jordbruksalster, gifva mig ett upprigtigt svar på den frågan, om icke bakom denna afgift dock ligger en mer eller mindre förstucken tanke på skydd för jordbruksnäringen? Vilja de, utan omsvep, öppet och klart, säga, att de icke hyst en sådan tanke och att de endast låtit sig ledas af omsorg för våra statsinkomster, nåväl, så vill jag tro dem.

Men om så skulle vara, att fråga blott är om ökade statsinkomster, så, ehuru väl det icke vid detta tillfälle föreligger Bevillnings-Utskottet att uppgöra förslag till särskilda inkomsttitlar, anser jag mig dock hafva rätt att med afseende härå framställa en andra fråga. Är väl den skatteform, som här är föreslagen, riktig och ändamålsenlig; *ändamålsenlig* från den synpunkten att den kan tjena till att förskaffa staten en inkomst af någon betydighet och *rigtig* så till vida, att den drabbar de skattdragande på ett rättvist sätt? Ty detta är väl hvad vid fastställande af hvarje skatteform först bör utrönas.

Jag ber då först få yttra några ord i fråga om statens behof. Den förste ärade talaren uttalade en viss förvåning öfver att Utskottet sagt, att detta behof nu icke förelegat till Utskottets pröfning. Jag skall bedja att härvid få erinra om, hvad jag redan vid början

*Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)*

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

af denna riksdag tog mig friheten att påpeka, nemligen att man icke kan hafva några skäl att för tillfälliga och obetydliga behof framkalla nya skatteformer, då man sett huru de redan varande tullinkomsterna varierat under de senare åren, icke på hundra tusental utan på milliontal. De verkliga inkomsterna af tullen under de femton åren från och med år 1865 till och med 1879 hafva öfverstigit de beräknade med närmare 55,000,000, eller noga räknadt 54,690,000.

Det har funnitsår, då den verkliga tullinkomsten öfverstigit den beräknade med ända till 13,000,000, 5,000,000, 6,000,000 och 9,000,000 kronor; och till och med förlidet år, då man så bestämdt, åtminstone inom Bevillnings-Utskottet, förutsade att det vore alldeles gifvet att tullinkomsterna skulle blifva lägre än de beräknats, öfverstego dock de verkliga tullinkomsterna de beräknade med $2\frac{1}{2}$ millioner kronor. Lägges nu härtill, att de officiella uppgifterna för innevarande års trenne första månader utvisa ett öfverskott i inkomster af tullmedel, bränvinsmedel och jernvägstrafikmedel, öfverskjutande 1879 års inkomster med 2,700,000 kronor, så torde väl hvar och en kunna inse, att man i fråga om en statsbudget sådan som vår icke bör räkna med ett eller annat hundratusentals kronor eller äflas att för sådant ändamål gripa till nya skatteformer. Och hvilka skulle nu dessa nya skatteformer vara? Jo, först en skatt på spanmål. Man har räknat ut att denna skatt hvarken skulle fördyra skorpan eller brödet, men ett faktum är likväl, att denna skatt måste falla på brödkonsumenterna, och det är också ett faktum, att dessa till största delen utgöras af den mindre bemedlade massan af svenska folket. Jag vill här icke nämna ordet *arbetare*, eftersom reservanterne och andra sökt kasta en viss misstanke på de personer, som tala om att man bör akta på arbetarnes behof och icke för högt beskatta deras lifsmedel. Man har nemligen sagt, att de som ömma för den fattige arbetaren skulle göra det, därför att de här hade tillfälle att för godt pris uppträda såsom hans välgörare och målsman. Jag ber dock få äta reservanternes och de med dem liktänkandes uppmärksamhet derpå, att de icke hafva anledning att i de personer, som i dag uppträdt med en viss skygghet i denna fråga, se skrymtare, hvilka vilja vinna popularitet genom att föra sådana ord på sina läppar; den misstanken är icke rättvis, och för min enskilda del afvisar jag bestämdt hvarje sådan beskyllning. Det är ett faktum att en väsentlig del af svenska statens inkomster, särskildt bränvinsmedlen, utgår från massan af folket och, olyckligt att omtala, just från de arbetande klasserna. Men då jag för min del varit med om att lägga skatt på denna vara och icke skulle rygga tillbaka för att gå vidare på den banan, då omständigheterna sådant fordra, vill jag dock icke lägga skatt på brödet, icke heller på fläsk eller på ost eller på andra likartade födoämnen, emedan jag anser dessa skatter, särskildt den på bröd, som reservanterna föreslagit, vara de sämsta och orättvisaste af alla skatteformer.

Men, säga vidare reservanterna nästan hänfullt, då man ömmar så mycket för den fattige arbetaren, hvarför då fördyra hans lofliga behof af kaffe, socker, tobak och bränvin, tilläggsbevillningen icke

att förglömma? För min del tager jag mig fri från att hafva varit med om förhöjande af skatterna på kaffe, socker eller tobak; men jag har icke från reservanternas sida hört någon protest mot dessa tullförhöjningar, icke heller och allra minst mot en förhöjning på en annan nödvändighetsvara, nemligen kläder. Det hade varit i sin ordning, att de, som nu orda om fördyrandet af arbetarnes kaffe och socker, också ömmat för att han icke finge betala sina kläder för dyrt.

Jag får således för min del förklara, att spanmål synes mig vara ett alldeles olämpligt föremål för tullafgift. Är det deremot fråga endast om skydd för produktionen, så komma vi in på ett annat område, om hvilket ej nu är fråga.

Hvilka invändningar man än må göra i detta afseende, säger man, mot beskattning på importen af spanmål, fläsk och andra lifsförnödenheter, så gälla dessa invändningar likväl ej i fråga om maskiner, ty en registreringsafgift på importerade maskiner skulle ej drabba den stora massan af konsumenter. Enligt gjord beräkning har importen af maskiner de tio sista åren uppgått till ett värde af omkring 80 millioner kronor. En tullafgift efter 5 procent af värdet skulle således hafva tillfört statskassan en inkomst af 4 millioner. Men hvem skulle hafva drabbats af denna beskattning? Icke blott jordbrukaren för importerade tröskverk och skördemaskiner, utan äfven jernverksegaren, bomullsspinnaren, boktryckaren o. s. v., hvar och en för sina yrkesmaskiner. Men kan det väl vara en lämplig skatteform att lägga särskild beskattning på dem, som genom inköp af ändamålsenliga maskiner befrämja den svenska industrin! I händelse ökad statsinkomst ensamt åsyftas, skulle man lätteligen kunna träffa på några andra artiklar, hvilka skulle gifva större inkomst och likväl ej verka betungande på folket. En sådan artikel är exempelvis bomull. Det är obestriddt att bomullsspinnaren i vårt land genom den nuvarande tullen på bomullsgarn, 8 öre per ll , har ett onaturligt skydd för sin näring. Skyddet genom tullen borde ej vara mera än högst 4 öre; och man kunde derför tryggt lägga en registreringsafgift af 4 öre pr ll på rå bomull. Staten skulle derigenom vinna en ej obetydlig inkomst — 7 à 800,000 kronor om året. En sådan skatt och flera andra lönande registreringsafgifter kunde man föreslå för att skaffa staten inkomster; och man kunde göra det med goda skäl, hvilket deremot ej är fallet med bröds-katten. Reservanterne hafva visserligen förtegat detta. Hvarför ej t. ex. belägga stenkol med registreringsafgift? Gör icke äfven denna import besvär i de svenska hamnarne, och tager den ej vederbörandes möda i anspråk lika väl som importen af maskiner och spanmål? Hvarför ej lägga registreringsafgift på hudar och porslinslera? I fall man söker det förstuckna skyddet, så kunde man ju äfven ur den synpunkten lägga tull på bomull för att skydda vår inhemska linodling. Importen gagnar ju importörerna i Stockholm och Göteborg. Våra svenska får — skall man ej tänka på att skydda dem genom tull på ull? Jag vill ej härmed säga att fåren äro i aftagande, men i alla fall kunde de ju påkalla skydd. Vidare artikeln hudar. Hvarför ej skydda våra egna svenska hudar? Och artikeln porslinslera sedan!

*Angående
tullbevil-
lingen.
(Forts.)*

Angående
tullbevil-
lingen.
(Forts.)

Skall vår goda ärliga svenska lera utsättas för konkurrens med den främmande leran, den sämre varan? Här hade varit tillfälle att lägga på en registreringsafgift; men det hafva reservanterna aktat sig för.

Jag vill emellertid ej uppehålla Kammaren längre och skall således icke heller besvara den siste talarens citat från Bastiat. Då vi komma till skyddstullarne skall jag måhända göra det; men för närvarande sysselsätta vi oss ju med registreringsafgifter. Hos de talare, som efter mig komma att yttra sig, anhåller jag endast om ett ärligt svar på den frågan: *är det statsinkomsten* endast och allenast, som afses med den föreslagna registreringsafgiften, och är den af reservanterne föreslagna skatteformen den lämpligaste och riktigaste för vinnande af det ändamålet?

Herr Jöns Rundbäck: Då motionären så uttömmande om än i koncentrerad form andragit tillräckliga skäl för den åsigt, han vill föra fram, så torde jag ej behöfva uppehålla mig vid den saken. Blott i ett hänseende delar jag ej motionärens åsigt. Han anför nemligen, att en inregistreringsafgift af 5 procent utaf varuvärdet skulle ungefär motsvara "den direkta skatt till stat och kommun, som den inhemska producenten, men ej den utländska, nu betalar för rättigheten att begagna vår inhemska marknad". Jag vågar bestrida detta; endast den direkta skatten för våra inhemska producenter uppgår till 10 procent och deröfver och ej till blott 5 procent af varuvärdet. Det är ej välbetänkt att till exempel låta Ryssland, Amerika och så vidare öfversvämma vårt land med sin spanmål, utan att för varan erlægga någon skatt till svenska staten, under det åtminstone de nämnda länderna taga i tull en dryg andel af hvad vi hafva att dit försända. Jag åtminstone kan omöjligen förlika mig med den grundsatsen att lägga skatt på jordbrukets och fabrikernas produkter här i landet, men lemna utlandet öppet att tullfritt hit införa sina fabrikat. Icke heller förstår jag den ömtålighet här uppenbarar sig att ej vilja ålägga utländska producenter skatt och det hufvudsakligast af dem, som i grunden äro emot hvarje reglering af vårt oeffterrättliga inhemska skattesystem. Huru länge hafva vi icke så att säga med händer och fötter försökt att få indelningsverkets och grundskatternas ojemna bördor lättade och rättvist fördelade, men ännu har detta ej lyckats. Lika litet har jag sett en närmare åhåga att lägga kostnaderna härför och för andra statsbehof ensamt på allmänna bevillningen. Vilja Herrarne gå denna väg, så skall jag försöka följa, men jag tror ej att vi ändå lyckas fylla statens behof på den vägen. Ty om man sammanräknar alla utgifter för staten, kommunen och kyrkan, kommer man till den höga siffran af öfver 100 millioner årligen, under det att landets produktion ej torde kunna fås upp till en milliard, hvilken skulle erfordras för att efter 10 procent lemna staten och kommunen 100 millioner årligen uti allmän bevillning.

På denna grund anser jag att motionären härutinnan uppgifvit ett alldeles för litet belopp.

Hvad de af Utskottet anförda skäl beträffar, så skall jag till bemötande endast upptaga ett par ibland dem. Utskottets första skäl

lyder på följande sätt: "först och främst är det klart, att den inhemske producent, som tillverkar för export, aldeles icke skulle komma i åtnjutande af utjemningstullens förmåner, då den med tullen åsyftade prisförhöjning å hans vara icke kan sträcka sina verkningar utom det egna landets gränser". Huru kan Utskottet motivera sitt afslag å motionen på sådant sätt och huru kunna Utskottets ledamöter fatta humör öfver en afgift på spanmål, då Utskottet sjelf ju säger, att en sådan afgift icke kan åstadkomma några verkningar, ty de som tillverka för export skulle icke hafva någon nytta deraf? Spanmål är, som vi veta, en exportvara och således skulle alla de, som producera spanmål, icke alls hafva någon nytta af den ifrågasatta afgiften. Utskottet motiverar också bort detta med mycken behändighet.

Vidare yttrar Utskottet "att en tullavgift af fem procent af råvarors värde skulle i många fall öfverdrifvet höja tillverkningskostnaden för industrin; ty äfven om full godtgörelse för nämnda tull stundom skulle genom tullen å fabrikatet komma tillverkaren till godo, är likväl icke inom alla industrier förhållandet mellan råvarans och den färdiga produktens värde sådant, att denna godtgörelse alltid kunde med säkerhet påräknas". Detta är nog mycket riktigt å ena sidan; men å den andra är onekligt att, om en registreringsavgift lades både på den förädlade varan och på råvaran, detta öfverhufvud taget skulle slå temligen väl ut, om den också i enskilda fall icke vore så särdeles lämplig.

Man har med en glänsande vältalighet framhållit att anledningen till den blomstring, hvori vårt land förmenas i vissa afseenden befinna sig, vore frihandels förtjenst. Jag vill ingalunda förneka, att landet skridit framåt; men detta kan icke läggas frihandelssystemet till förtjenst, detta system, hvori jag för min del icke finner något system alls, ty sådant det systemet i nu gällande tulltaxa framträder, brister det sönder i tusende bitar, det innebär å ena sidan alltför stora öfverdrifter och å den andra allt för stora friheter. Anse Herrarne då icke, att de verldsutställningar, man här talat om, hafva bidragit till framåtskridandet? Skulle icke de resestipendier, som årligen utdelas, eller undervisningsanstalterna af flerahanda slag, vetenskapliga rön, upptäckter och uppfinningar inom och utom landet, för att icke nämna den svenska idogheten, skickligheten och fliten, m. m., skulle icke allt detta fastmera hafva befrämjat framåtskridandet, i stället för frihandeln?!

En talare på stockholmsbänken har sökt att med siffror visa huru mycket vårt jordbruk gått framåt. Huru många tusen tunnland, som blifvit uppodlade, känner jag icke till; men är det väl frihandeln, som verkat allt detta? Nej, det är svenske män som gjort det; och de hafva så godt som tvungits dertill; i det fallet har frihandeln haft en god verkan. Ty den har, så att säga, utgjort en piska, som drifvit på svenska nationen i sin helhet och gjort, att denna har för sin tillvaro måst arbeta dubbelt mot förr, i sin täflan med andra och bättre lottade i hela den öfriga världen. Följden häraf har, som sagdt, varit den, att vi, för att kunna lefva, måst arbeta med fördubblad

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

ifver och omsorg; och detta påstår jag vara den största förtjenst, som frihandeln haft om vårt lands ökade blomstring.

Samme talare har påpekat den ökade kapitalbildningen i vårt land och tillskrifvit den frihandelns välsignelsebringande verkningar. Men om man närmare granskar beskaffenheten af de millioner sedlar, som ligga i våra banker, så torde måhända befinnas att vår finansiella ställning till utlandet icke är så mycket bevänt med. Om man ställer debet och kredit emot hvarandra, så torde ett deficit uppstå, ingalunda till svenska statens förmån; om man väger alla våra skulder till utlandet, som tillkommit sedan frihandelssystemet börjat göra sina verkningar gällande, så torde behållningen vara lika med ingen. Att så är skulle kunna med siffror bevisas. Landets ekonomiska ställning synes vid första påseendet vara god, i våra privatbanker hafva på senare tider hopats stora kapital; men många flere millioner kronor äro i utlandet upplånade af våra hypoteksföreningar och fastighetsägare, hvilka med dessa penningar betalat sina skulder, och härifrån hafva penningarne flutit in i sparbankerna och andra inrättningar, eller också hafva penningarne funnits här åtminstone till en del förut. De utgöra således icke något nytt kapital, utan äro till allra största delen i utlandet upplånade medel, som insatts i bankerna.

Något fördyrande af lifsmedel kan, enligt min åsigt, icke komma att ega rum genom att åsätta vissa varor en moderat tull eller en inregistreringsavgift; ty det har visat sig att höga eller låga tullar icke utöfva något inflytande i detta hänseende. Erfarenheten i alla länder visar tvärtom, att under tider, då lifsförnödenheterna stå i högt pris, fastän det finnes god tillgång derpå, arbetarnes och hela landets välstånd är det bästa. Jag ber att få hänvisa i detta afseende på förhållandena i vårt eget land under åren 1873, 1874 och början af år 1875. Då voro priserna enormt höga å alla lifsförnödenheter; men det fans förtjenst för arbetarne öfverallt, och deras ställning var bättre då, när spannmålen var dyr och deingo betala sitt bröd dyrt, än nu, sedan prisfall skett och de få köpa sitt bröd billigt. Hvem tänkte 1873 och 1874 på att utvandra till Amerika? Ingen; de, som förut emigrerat, kommo tvärtom tillbaka. Jag tror, att man i de ekonomiska förhållandena bör söka orsaken till emigrationen, men icke, såsom man förut antydt, uti farhågan för en beväringsslag. Det är icke alls riktigt, det påstående, som man så ofta få höra, att det är de billiga priserna på lifsmedel, som göra folket och arbetarne lyckliga. I Ryssland lära lifsförnödenheterna vara ofantligt billiga. Der säljes rågen för billigt pris, och det är i allmänhet mycket billigt att lefva der. Men arbetarnes ställning är icke alls lycklig. I England deremot äro lifsförnödenheterna ganska dyra, trots att det icke finnes tull på spannmål och andra varor; det är mycket dyrare att lefva der än till exempel i Sverige. Men arbetarnes ställning i England är ganska bra, och arbetarne äro dugtiga. Det är således icke det billiga priset på lifsmedel, som gör arbetarne lyckliga; och jag har mer än en gång förut i denna Kammare anmärkt detta förhållande.

Eu omständighet, som frihandlarna mycket gladt sig åt såsom en

af frihandels verkningar, är den, att våra tullinkomster oupphörligen stigit. Om man går tillbaka 30 år, så utgjorde, säga de, tullinkomsterna blott ett par millioner, men efter införandet af frihandels-systemet hafva de ständigt höjt sig och nu uppgå de till 20 à 30 millioner. Men detta bevisar blott, att svenska folket nu får skatta mera än det då gjorde. Om också frihandelssystemet icke har någon tull på det bröd, som arbetaren köper, så lägger det en sådan på hans sockerbit, kaffetår och tobaksbuss; och ett sådant system är åtminstone ett skattelindringssystem. Skyddsvännerna vilja deremot hafva tull till skydd för landets egna produkter, för att derigenom få mindre skatter och för att åstadkomma sparsamhet.

Då efter mitt förmenande staten är i behof af skatter och det är orättvist att den, som producerar, får skatta, men att den konsumerande skall vara skattefri blott derföre att han konsumerar, så tror jag, att reservanternas förslag går i en rätt riktning. Jag kan visserligen icke i allo gilla förslaget; men något bättre finnes icke för närvarande, och det betingas i allt fall af näringarnes kraf och en nödvändig omsorg för statens behof.

Jag yrkar bifall till reservanternas förslag, men afslag å Utskottets hemställan.

Herrar *Lind*, *Örwall* och *Anders Larsson* instämde i detta yttrande.

Herr Olof Jonsson: Då Herr Hedlund ställt frågan på dess rätta plats och inskränkt densamma till hvad den afser, hvilket ingalunda är att bestämma sig för antingen frihandels- eller skyddstullsystemet, utan helt enkelt att bereda staten inkomster, samt då han derjemte till besvarande upptagit de skäl den förste talaren, Herr Boström, anført för reservationen, så kunde jag nöja mig med att instämma med Herr Hedlund. Ett par ord ber jag dock att få yttra.

Herr Boström nämnde, att det icke är sannolikt att Riksdagen kommer att bifalla Kongl. Maj:ts proposition i fråga om afstående till statsutgifternas betäckande af de 200,000 kronor, som infutit för försålda domäner, samt påpekade dessutom Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret, som skall betalas på sex år och till gäldande hvaraf medel måste anskaffas. Det torde kanske i någon mån lugna Herr Boström, då han får veta att här föreligger ett Stats-Utskottets betänkande, deri uppsökts andra utvägar att betäcka nyssnämnda brist, och hvilket betänkande antagligen skall lyckas tillvinna sig Riksdagens bifall. För öfrigt torde det väl icke vara så alldeles afgjort att Riksdagen ej kommer att bifalla Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag om afstående till Riksdagen af de nämnda 200,000 kronoran.

En talare från Elfsborgs län har talat så varmt för arbetarens bästa och sagt, att det icke endast gäller att arbetaren må kunna köpa sina varor billigt, utan äfven att honom måtte skaffas *förmågan* att köpa dem. Jag förstår ej rätt från hvilken synpunkt den ärade talaren utgick, då han yttrade detta. Men eftersom han talade om en inregistreringsafgift å fläsk, som skulle fördyra denna vara, för-

*Angår de
tullbevil-
ningen
(Forts.)*

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

modar han väl att en sådan afgift skall hafva en utveckling af svin-
kulturen till följd och att härigenom de svenska arbetarne hädanefter
kunna förtjena sitt uppehälle såsom svinaherdar. Huruvida dock detta
är rätta sättet att befrämja arbetarens bästa, det lemnar jag derhän.

Herr Jöns Rundbäck har framhållit nödvändigheten att redan nu
börja uppsöka skattekällor för att veta hvarifrån man skall få medel,
då det blir fråga om grundskatternas afskrifning och indelningsverkets
upphäfvande. Jag undrar dock om det kan vara skäl att redan i för-
väg och innan man ännu vet hvad man skall sätta i stället för
hvad man vill hafva bort, lägga beslag på alla möjliga skattekällor för
att på detta sätt försvåra lösningen af de frågorna. Jag tror visser-
ligen icke att Herr Rundbäck arbetar i dylikt syfte, men af hans
ofvan anförda yttrande skulle man nästan kunna känna sig frestad
till en sådan förmodan. Att det finnes andra ledamöter i denna
Kammare, som, utgående från denna synpunkt, önska en inregistrerings-
avgift, finner jag deremot ganska förklarligt.

För min del befarar jag emellertid ganska mycket att en sådan
åtgärd icke skall blifva gagnande. Frågan om sjelfva den obetydliga
inregistreringsavgiften kan väl i och för sig icke vara af så framstå-
ende vikt. Men det är de svårigheter och olägenheter, som tillämp-
ningen af ett dylikt beslut skall medföra, som jag fruktar; och är det
af detta skäl, som jag yrkar bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr Danielsson: Som jag hör att Kammaren är angelägen att
få slut på denna diskussion, så skall jag icke länge upptaga tiden.
Jag vill endast i korthet bemöta ett par yttranden af en talare på
stockholmsbänken. Han sade, att en sådan inregistreringsavgift, som
den här föreslagna, icke vore behöflig för jordbrukaren, emedan jord-
bruket under senare tiden i hög grad förkofrat sig, så att milliontals
tunnland ny mark blifvit tillgänglig för odling samt äfven den *naturliga*
ängen ökats med jag tror han sade millioner tunnland. Jag har end-
ast velat påpeka detta yttrande såsom ett bevis på den mindre
kännedom, som kan råda i fråga om landets jordbruksförhållanden.

Hvad angår sjelfva motivet för en inregistreringsavgift, så tror jag
icke, att någon i en sådan afgift vill söka en skattekälla för statens
behof, utan att man i densamma endast ser ett medel att i någon
mån göra den svenske jordbrukaren likställd med den utländske, hvil-
ket nu icke är förhållandet. Ty under det att vi, svenske jordbru-
kare, måste bidraga till alla skatter, som fordras för statens bestånd,
så tillåtes utländingen att utan alla vilkor och alldeles afgiftsfritt af-
yttra sin spanmål här i landet. Det är detta missförhållande som
måste rättas. Vill man hafva skyddssystem, så måste man tillämpa
det lika för alla och på alla. Jag har sjelf från min hemort erfa-
renhet af huru, då spanmålen börjar visa benägenhet att stiga i pris,
från Ryssland genast ankomma stora laster deraf, hvilket nedbringar
priset; och följderna är, att vi måste antingen sälja vår spanmål för
ett lägre pris än som eljest kunnat betingas eller ock behålla vår
vara.

Vidare säger man, att ju billigare lifsförnödenheterna äro, desto fördelaktigare är det för arbetaren. Ja, till en del kan detta vara sant; men följden är att jordbrukaren måste inskränka sin verksamhet och arbetaren får så mycket mindre att göra. Jag kan således omöjligt gilla den åsigt, som uttalar, att om man förhöjer priset på lifsförnödenheter, så är det arbetaren, som, vare sig genom arbete eller försakelse, får betala denna förhöjning. Jag tror tvärtom, att det är brist på arbete som åstadkommer den största försakelsen för arbetaren, skulle priset å lifsförnödenheter vara än aldrig så billigt.

Sedan emellertid Riksdagen beslutat att hos Kongl. Maj:t anhålla om en grundlig utredning rörande hithörande förhållanden, så fäster jag mig icke så mycket vid huru saken nu utfaller. Ty frågan om ett förändradt tullsystem bör föregås af en grundlig utredning, som sätter Riksdagen i tillfälle att efter mogen öfverläggning fatta beslut i saken, så att den ej så ofta måtte återkomma; enär landet och dess industri böra veta, att här är fråga om en princip afsedd att gälla för flera år och som, så vidt möjligt, icke bör allt för ofta rubbas. En princip, som tillkommer genom en eller annan rösts öfvervigt vid en gemensam votering, kan man för öfrigt icke sätta mycket värde på.

Jag har velat säga detta såsom en liten gensaga mot hvad här yttrats, att den föreslagna registreringsafgiften endast skulle vara god och fördelaktig för jordbruket, och vill på samma gång säga att jag för min del sluter mig till dem, som önska bifall till Herr Carlsunds motion. Om motionen denna gång kommer att falla, hoppas jag dock att frågan snart återkommer och återkommer på sådant sätt, att fullkomlig jemlikhet i tullförhållandena kommer att råda, så att den utländske producenten ej längre må gynnas på bekostnad af den inländske.

Herr F. G. Sandvall: Äfven jag måste beklaga att tiden varit alltför kort för att man skulle kunna grundligt sätta sig in i nu föreliggande vidlyftiga betänkande. Det är ganska svårt att snart sagdt ögonblickligen skaffa sig en åsigt i en fråga af den vikt som denna; men jag har likväl velat uttala min mening rörande henne.

Vid alla tillfällen, då det resonneras om frihandel och protektionism, plägar man framdraga England såsom exempel på en frihandlande stat. England är nu visserligen i viss mån frihandlande, men också i många fall mycket mera protektionistiskt än något annat land, t. ex. ifråga om införsel af tobak, sprit, viner, många andra artiklar att förtiga. England är sålunda delvis det mest protektionistiska land i världen.

Man säger också att England i frihandelsafseende föregår med ett godt exempel, som man bör följa. Men England drifver en stor marknad öfver hela den kända världen med sina produkter, i synnerhet med alstren af sin jernindustri; och till följd deraf ligger det i dess intresse, att alla andra länder också äro frihandlande, för att sålunda till dem kunna utbreda det öfverflöd, det sjelf i så rikt mått har att förfoga öfver. Jag tror dock att sjelfva det så kallade frihandlande England inom få år skall nödgas tillgripa det protektionistiska systemet

*Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts.)*

Angående
tullbevil-
ningen.
(Forts)

för att skydda sig emot den allt mera och mera växande industrin i Amerika, hvilken hotar att öfversvämma icke endast England, utan äfven alla andra europeiska länder. England bör därför ej tagas till mönster beträffande tull-lagstiftningen hos oss och detta så mycket mindre som vi ju icke kunna inlåta oss i någon täflan i industrielt hänseende med England, allraminst ifråga om jernindustrin. Många stater, som förut varit frihandlande, hafva numera öfvergått till det protektiva systemet. Men om frihandelssystemet verkligen vore så utmärkt, som många talare här påstått, hvarföre fortsätter man då icke dermed, utan återgår till skyddstullarne? Det skulle vara bra besynnerligt, om just våra frihandlare vore de enda kloka och välberäknande i verlden. Jag antager emellertid att dessa stater moget öfvervägt, innan de förändrat sitt tullsystem från frihandel till protektionism. Hade frihandeln verkligen visat sig välgörande för de länder, der den tillämpats, så skulle jag icke motsätta mig att vi följde exemplet, ehuru jag är öfvertygad, att våra resurser äro af den beskaffenhet, att vi då snart skulle duka under i konkurrensen med utlandet. Våra råntor äro mångdubbelt dyrare än dem, England betalar, tillgången på jernmalm är hos oss ringa, och det kolförråd, som skall samlas vid masuguarne och på gruffälten måste transporterats långa vägar. Allt detta gör det till en fysisk omöjlighet för oss att täfla med England, som eger rik malmtillgång, ymnig tillgång på kol, lätta kommunikationer och framför allt god tillgång på penningar mot billig ränta. Men, säger man: om en industrigren icke bär sig, så må den duka under. Man får då egna sig åt något annat. Det talet hörde vi t. ex. då fråga var om tull på utländskt läder. Och ehuru alla, som förstå saken, måste erkänna, att det svenska lädret är vida bättre än det amerikanska, blef det senare dock till följd af något billigare pris i stor mängd infördt och följden blef att läderindustrin inom vårt land dukade under, till stor skada för tusentals arbetare, som derigenom blefvo sysslolösa. Om man på det sättet låter den ena industrigrenen efter den andra gå under och i stället kastar sig in på något annat, skall man ju under detta ständiga jagande efter något nytt öfverflyglas af Tyskland, Amerika eller England, som man ju icke i något hänseende kan hålla stängen. Jag är sjelf köpman och borde väl till följd deraf vara frihandlare. Jag har nemligen öfver 20 års tid handlat med utländska varor och visserligen funnit det välgörande för mig sjelf; men jag har dock gjort den erfarenheten, att de varor, vi få in t. ex. från Tyskland, och som våra frihandlare påstå att vi erhålla för så godt pris, oftast äro ytterligt usla, och således i förhållande till godheten betydligt dyrare än våra årliga svenska fabrikat. Man kan ju icke heller gerna tänka, att Tyskland skulle kunna eller ens vilja täfla med lika goda varor som dem, våra fabrikanter leverera. Men det är de låga prisen köparen fäster sig vid, utan hänsyn till varans beskaffenhet; och detta måste man beklaga.

Här har ordats mycket om huruvida det kunde vara ändamålsenligt att lägga tull på spanmål och andra lifsförnödenheter. Jag vill nu icke tala mycket derom, ty i den saken kan man säga både mot

och med. Men hvad som förefaller mig märkligt är, att de, som icke vilja lägga tull på spanmål och lifsförnödenheter, emedan den fattigare befolkningen skulle tyngst drabbas deraf, likväl icke hafva något emot att när som helst öka skatten på tobak, socker och kaffe, allt saker, hvilka, som hvarje menniska vet, mest användas i de fattigas kojor. Från den sidan sedt kan jag icke inse, att man bör klaga mera, om den fattige arbetaren får betala brödet eller andra lifsförnödenheter dyrare genom förhöjda tullar, ty en sådan utgift från den stora allmänheten kommer åtminstone våra jordbrukare till godo, hvilket icke blefve fallet med den utgift, som föranledes af prisstegring på sådana förnödenheter, som under alla förhållanden måste tagas utifrån, då de icke produceras inom vårt land.

Det är isynnerhet en artikel, som börjat på ett oroväckande sätt öfersvämma Sverige, nemligen *majs*; och det är den svenske jordbrukaren, åtminstone vid kusterna, snart sagdt förbjudet att tillverka bränvin af sina egna produkter, därför att majs der säljes i sådan massa och till sådant pris, att de, som odla potatis eller andra inhemska till bränvinsbränning användbara produkter, icke kunna täfla med dem, som importera majs. Och hvad blir följden häraf? Skall jordbruket på detta sätt uppmuntras? Det har numera gått så långt, att, såsom flere bränvinsbrännare, med hvilka jag samtalat härom, yttrat, de omöjligen, om deras industri skall vara vinstgifvande, se sig i stånd att köpa annat än majs, der sådan står att få. Men ändå, säger man, behöfvas här inga införseltullar. Genom tullfri införsel af majs sättas de bränneriegare, som bo nära kusten i tillfälle att tillverka bränvin billigare än de, som bedrifva denna industri längre in i landet, der bränvinstillverkningen således i följd af denna ojemma täflan så småningom måste upphöra. Enligt min tanke är det alltid orätt att vilja med höga införseltullar belasta de varor, som icke kunna produceras inom landet, men deremot bör man göra allt för att skydda de näringar och industrier, som inom landet kunna gagna allmänheten.

Frihandlarne fråga alltid hvad hafva vi att göra med att andra länder blifva protektionistiska? Efter mitt förmenande hafva vi ganska mycket att göra dermed; ty om den utländska marknaden stänges för oss genom höga tullsats, så att vi icke kunna täfla på den, så är det, enligt min tanke, vår skyldighet att se till, att vi åtminstone inom landet bibehålla marknaden och på det sättet försöka skaffa afsättning för våra tillverkningar. Om sålunda spanmål åsattes en ringa införseltull, hvarigenom arbetaren skulle få betala 25 à 33 öre mera för tunnan, tror jag icke att han skulle lida någonting deraf, om denna tullsats i öfrigt gagnade landet. I allt fall anser jag icke denna sak vara af den beskaffenhet, att den bör städså framhållas såsom ett spöke för dem, som yrka på något skydd för jordbruket.

Man har vidare vid flere tillfällen talat och skrivit, att fabriksidkarne på den stora mängdens bekostnad skaffat sig oskäligt stor förtjenst och samlat rikedomar. Det är icke sant; och jag vädjar i det fallet till Kammararens ledamöter, bland hvilka finnas både fabrikanter och personer, som känna sådane i vårt land. Ty i samma

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

mån de svenske fabriksidkarne förtjena penningar, äro de vanligtvis — jag kan gerna begagna det uttrycket — nog okloka, att utvidga sin industri till gagn mera för deras arbetare än för dem sjelfva. De bereda visserligen derigenom den fattiga befolkningen sysselsättning, men följden har derjemte blifvit, att det i vårt land icke finnes många fabrikanter, som äro kapitalister. Bland vårt lands importörer äro deremot en massa millionärer; men då dessas verksamhet ingalunda kan anses vara lika gagnande för landet som industriidkarnes, samt för de senare den enda utvägen, som sätter dem i stånd att utvidga sin industri, att hålla en större arbetspersonal och att dymedelst föra landet framåt uti industriell rigtning, ligger uti att förtjena penningar, bör man icke afundas dem deras förtjenst, ifall de verkligen haft någon sådan. Jag påstår dock ännu en gång, att bland Sveriges industriidkare icke finnas många millionärer.

En talare har framhållit, hurusom, om reservationen bifölles, t. ex. en maskin, ett tröskverk, som i England inköptes för 6,000 kronor, skulle betinga en inregistreringsafgift af 300 kronor. Men, mine Herrar, det är väl icke nödvändigt att taga sådana från England. Jag råder åtminstone en hvar, som behöfver en dylik maskin, att inköpa den hos våra svenska industriidkare, hvilka tillverka sådana vida bättre än de utländska och dessutom för jmförelsevis billigare pris. Vill någon, det oaktadt, förskaffa sig sina maskiner från England, må han gerna erlægga den föreslagna registreringsafgiften.

Man har äfven talat om jordbrukets utveckling. Sant är också, att *jordbruket* gått framåt under den senare tiden. Men, frågar jag, har den *allmänna välmågan* hållit jemna steg med utvidgningen af den odlade jordens *areal*? Jag tror icke det. Och beträffande påståendet, att stora kapitalbidningar under de sista tiotalen år åstadkommits i vårt land, måste jag bekänna, att jag icke vet, hvar de finnas. På enskilda händer finnas de icke; åtminstone har jordbrukaren vanligen sin egendom intecknad öfver takåsen; och med statens finanser i deras helhet tror jag icke vi hafva skäl att känna oss så synnerligen nöjda.

Ehuru jag visserligen kunde hafva en och annan anmärkning att framställa mot reservanternas förslag, vill jag likväl, då jag anser deras mening vara bättre än motionärens, sluta med att yrka bifall till reservationen.

Herr Nils Petersson: Jag skall icke yttra mig vidlyftigt, utan ber blott få säga ett par ord.

Åtskillige talare hafva framhållit, att denna fråga är vigtig och äfven jag anser den vara det; men jag vill tillägga, att den jemväl är egendomlig i förhållande till hvad vi ofta hafva att öfverlägga om i denna Kammar. I vanliga fall framställa sig nemligen här två partier; landtmannapartiet och det parti, som är motsatsen till detta. Här deremot framställer sig en annan gruppering, af hvilken den ena sidan kallar sig protektionister och den andra frihandlare. För min del vet jag icke, till hvilkendera sidan jag hör, och kunde någon upplysa mig derom, vore jag tacksam; jag hyllar egentligen ingendera af

dessa åsigter, och skulle helst, om det funnes en medelväg, vilja gå den. Jag vill nu emellertid söka besvara en del af hvad här blifvit yttradt, och kanske kunna mina svar vara till någon ledning för bedömande af min ståndpunkt i frågan.

Man har, bland annat, framhållit nyttan af den franska handels-traktaten. Jag har en icke obetydlig kännedom om denna traktat, den jag till och med varit med om att godkänna. Således borde det anses vara alldeles gifvet, att jag hyllade frihandelns principer. Men jag och mången med mig biföll den franska handelstraktaten derföre att, då det var fråga om traktatens avslutande, det lofvades oss, och detta från ganska aktningvärdt håll, att vi skulle erhålla reciprocitet eller, rättare sagdt, att det skulle bestämmas skyddsafgifter för både den ena och den andra varan, och man uppgaf att det icke låte sig göra att på en gång borttaga alla skyddstullar, utan att de skulle så småningom upphöra. Detta har dock icke skett, utan för vissa varor kvarstår tullen fortfarande hög.

Nu är min ståndpunkt i frågan den, att jag anser tullar vara nödvändiga för våra statsinkomster. Men nu uppstår frågan, huruvida icke äfven andra tullar, än finanstullar, äro berättigade. I afseende härå är jag af den åsigt, att om den ena näringen åtnjuter tullskydd, bör och den andra erhålla sådant. Om den, hvilken importerar tobak och deraf bereder snus och cigarrer, åtnjuter skydd för sin vara, hvarföre skall då icke äfven jordbrukaren eller en annan näringsidkare hafva lika stor förmån? Kunde man undvara alla tullar, ja, då skulle jag icke hafva något deremot, men så länge den ena varan är belagd med tull, synes mig äfven den andra varan böra vara detsamma. Detta är min åsigt; och jag tror icke att man förtjenar namnet protektionist, derföre att man endast önskar rättvisa.

Hvad nu beträffar frågans sammanhang med franska handelstraktaten, så kunde det vara öfverflödigt att orda något derom, då en utredning af denna sak blifvit öfverlemnad åt en komité. Jag kan dock icke underlåta att säga, att, efter mitt omdöme, denna traktat icke verkat godt för vårt land. Man har påstått, att Sverige på den senare tiden gått framåt i välstånd; men häremot måste jag protestera. Man har talat om, att stora kapitalbildningar inom landet egt rum. Men om också detta vore händelsen, icke kan man väl tro att franska handelstraktaten verkat detta. Ingalunda, och för öfrigt tror jag icke på dessa kapitalbildningar. Nog har Sverige gått framåt, men hvare? Jo, uti skuldsättning; härom vittna de stora lån, som upptagits af våra hypoteksföreningar. Svenska jordbruket står nu på sämre fötter, än det gjorde för 20 år tillbaka. De statistiska uppgifterna visa visserligen, att vi fått en eller annan million mera uti åker och äng, men jag hyser föga tillförlit till dessa uppgifter. Dessutom kan jordbruket icke bära sig lika bra nu, som för 20 år sedan till följd af den dyra arbetskostnaden. En dräng eller en arbetare t. ex. fordrade då i aflöning knappt en tredjedel af hvad han nu erhåller.

Jag skall emellertid icke längre upptaga Kammararens tid. Endast det vill jag tillägga, att då jag första gången genomläste motionärens

*Angående
tullbevil-
lingen.
(Forts.)*

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

förslag, jag fann detsamma mycket tilltalande, emedan det förordade en ringa tullafgift för alla varor, som införas i landet. Deremot fann jag mig mindre belåten med reservanternas förslag, emedan enligt detsamma endast vissa varor skulle blifva föremål för inregistreringsafgift, och jag ansåg, att man borde vara konsekvent. Då jag emellertid icke kan uppgifva något lämpligt sätt för det praktiska utförandet af en lag, som öfverensstämde med motionärens förslag, skall jag låta mig nöja med att instämma med reservanternas, till hvilkas förslag jag sålunda yrkar bifall.

Herr Grefve Sparre: Till en början får jag lugna Herrarne med att jag icke kommer att blifva mångordig. Jag har varit tveksam, huruvida jag vid denna punkt skulle begära ordet, men, då jag anser det vara af vigt att Kammaren uttalar, huruvida den vill beskydda våra näringar eller icke, syntes det mig dock som kunde detta lämpligast ske vid denna den första punkten i Utskottets betänkande.

För min del skulle jag hafva kunnat vara med om att en inregistreringsafgift satts på alla varor, som importeras. Men härom är nu icke fråga; det viktigaste är i allt fall, såsom jag redan yttrat, att Kammaren för Regeringen tillkännagifver, om den vill skydda de svenska näringarne eller icke. Regeringen behöfver ett sådant uttalande af denna Kammare. Jag hade icke föreställt mig, att sådana krior, en sådan diskussion och sådana tal öfver frihandeln, som vi här fått höra, skulle efter snart tjugo års förlopp ånyo låta höra sig; jag trodde verkligen att detta vore en öfvervunnen ståndpunkt.

Vi befinna oss deremot nu i Europa på realpolitikens ståndpunkt, vi hängifva oss icke mera åt fraser och abstrakta teorier. Och då Sverige sålunda ser att Europa rundt omkring oss, att Ryssland, Tyskland, Österrike, Amerika, blifva protektionistiska, kan det då vara rim och reson, att vi i vårt lilla fattiga land skola ställa våra portar på vid gafvel för att släppa in deras varor, under det de stänga sina portar för våra.

Man har här talat om — företrädesvis den förste ärade talaren — huru landet gått framåt sedan 1856. Ja, mine Herrar, i skuldsättning har det gått ofantligt raskt och i skatter af alla möjliga slag, men huruvida det äfven gått framåt i välmåga, det lemnar jag derhän. Säkert är att vår industri står på en sådan ståndpunkt, att litet hvar är rädd att inlåta sig med densamma. Derom har jag själf erfarenhet. Ty då man berättade för mig, att Riksbankens afdelningskontor — det i Göteborg — icke vidare lemnade något understöd åt industriidkare och jag i egenskap af höfding öfver ett industriidkande län reste dit för att förfråga mig härom, fick jag det svaret: »Vi hafva verkligen fått den instruktionen, att icke utlemna lån åt industriidkare.» Så orolig har man varit för industrins tillvaro i Sverige. Och dock säger man: vi behöfva icke bekymra oss om densamma, utan må låta den gå sin gång: vi skola endast beskydda våra naturliga näringar. Men hvilka äro då våra naturliga näringar? Att hugga skog, så länge det finnes någon, och jaga vildt? Ty jag vet knappast, om man ens kan säga att jordbruket för oss är en naturlig näring.

då det i jmförelse med andra länders arbetar under ogynsamma förhållanden. Vill man verkligen fortfarande hängifva sig åt teorier och icke fästa något afseende på närvarande omständigheter, under det hela Europa följer en annan bana? Att stå här och tala om ömhet för arbetarne, det är snack; ty om arbetaren icke har något att betala med, så är det fullkomligt likgiltigt, om spanmålstullen ökas med 30 öre per tunna eller så omkring, och derom är det frågan gäller.

Ehuru jag således skulle önskat åtskilliga modifikationer, yrkar jag bifall till reservanternes förslag oförändradt.

Med Herr Grefve Sparre instämde Herrar *Westerdal, Johan Andersson i Tenhult, von Rehausen, Otterborg, J. Sandvall, Pehr Larsson, A. Svensson i Bossgården, Håkansson och J. Magnusson.*

Herr Ola Andersson: Jag skall icke, såsom talaren på upplandsbänken, säga, att det blott är några under diskussionen fälda yttranden, som jag vill upptaga till besvarande, och sedan draga fram den ena boken efter den andra ur lådan, utan det är endast en och annan sak af hvad här förekommit, som jag vill hålla mig till.

Om jag icke förut varit öfvertygad derom, så har jag under diskussionen blifvit det, att man icke har klart för sig — jag tillåter mig säga det — idén med en inregistreringsavgift. Detta påstående gäller först och främst motionären, då han vill pålägga en registreringsavgift, som *svavar mot den skatt, den svenske industriidkaren betalar till staten och kommunen*, ty detta bör icke vara skälet till eller idén med en sådan avgift. Men jag säger äfven att ej heller reservanterna hafva klart för sig betydelsen af en registreringsavgift, då de föreslagit en sådan på somliga varor med *en viss fix siffra* och på andra deremot med *5 procent af varans värde*. Ty om det skulle vara meningen med den nya avgiften att betäcka de kostnader, som staten har i och för dessa varors behandling, och hvilket är det enda rätta, så uppgå deremot dessa avgifter efter procent i vissa fall till alltför stort belopp för att avgiften med skäl skulle kunna kallas inregistreringsavgift. Jag säger slutligen detsamma om en del af de talare, som här uppträdt till förmån för en inregistreringsavgift, ty de hafva nästan allesammans sammanblandat tull- och inregistreringsavgift. Så hafva talaren på jönköpingsbänken samt Herrar Danielson, Nils Petersson, Jöns Rundbäck och Grefve Sparre gjort.

Men jag återkommer till dessa 5 procent, hvarom här talats, och påstår att motionären *icke har rätt*, då han säger att den svenske fabrikanten får betala 5 procent af varans värde i skatt till staten och kommunen, hvilken skatt Herr Rundbäck ökade ända till 10 procent. Jag medgifver nemligen att skatten till staten och kommunen på den inkomst, som i vårt land beskattas, många gånger går till denna procent och till och med deröfver. Men det är icke försäljningssumman, utan den *behållna inkomsten* på tillverkningen som i vårt land beskattas, och följaktligen är icke heller det påståendet rätt.

Åtskilliga sådana yttranden under diskussionen hafva gifvit anledning till att hos mig ytterligare befästa den öfvertygelsen, att, vare

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)

sig vi gå in på denna registreringsafgift eller på banan att pålägga skyddstullar, vi mer än väl behöfva en närmare utredning af dessa ärenden än som nu förefinnes. Ty, mine Herrar — jag ber om ursäkt för, att jag säger det — många, om ej flertalet inom denna Kammare hafva icke och kunna icke hafva klart för sig verkningarne hvarken af de nuvarande tullarne eller det ökade skydd, som man går att skaffa våra näringar, och säkert är, att jordbrukarne missträkna sig betydligt, om de tro, att de, genom att vara behjplige vid åsättande af en hög inregistreringsafgift å maskinerier m. m. och deremot erhålla en obetydlig sådan å spanmål, tillskynda jordbruket några fördelar. Men det är dock icke detta, som är hufvudsaken för mig. Jag anser det hvarken vara *klokt* eller *rätt* att fördyra lifsmedlen. Skälen härför torde jag icke behöfva i denna Kammare angifva. Jag torde dock vara lika berättigad att säga, att en del af hvad som här sagts till förmån för de så kallade inregistreringsafgifterna är snack, som talaren på elfsborgsbänken sade, då han begagnade detta uttryck om sina motståndares påståenden och skäl.

I afseende på frågans formella behandling kan jag icke neka till, att det förefaller något besynnerligt att, rörande 1:a punkten, särskilda propositioner skola göras på hvarje artikel uti reservationen, på hvilken man vill hafva inregistreringsafgift, fastän samma artiklar, på grund af väckta motioner om viss procent i tull, sedermera återkomma till behandling i öfriga punkter, t. ex. i 20:de och 60:de, och sålunda behandlas två gånger. Jag hade därför, för min del, önskat formulera ett annat förslag till beslut i denna första punkt, men afstår derifrån i hopp att de, som nu lyckas genomdrifva inregistreringsafgifternas åsättande å de i denna punkt uppräknade artiklar, åtminstone måtte vara nöjda, när vi sedermera återkomma till samma artiklar under ärendets vidare behandling.

För mig har den öfvertygelsen länge varit befästad, att landets industri icke kan vara trygg, om den skall byggas på så lösan grund som ett skyddstullssystem, hvilket med våra årligen återkommande riksdagar ständigt är beroende på utgången af en gemensam votering. Jag kan icke se, att under sådana förhållanden kapitalisten kan med trygghet lägga ned sitt kapital i denna industri och att man kan med någon säkerhet utvidga och utveckla densamma. Men — jag medgifver det gerna — frågan behöfver utredas; och därför protesterar jag emot, att det kan vara klokt att redan nu besluta höjda skyddstullar, ty som inregistreringsafgift nu behandlas, är den i vissa fall skyddstull. Nej, vi skola hålla oss på neutral grund. Båda Kammarne hafva begärt en utredning. Må vi afvakta densamma. Det synes mig för närvarande vara det klokaste och bästa.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

I detta yttrande instämde Herrar *Berg, Björn, Lovén, Peyron, Gustaf Ericsson, Aspelin, Berglöf* och *Jöns Persson*.

Herr Danielsson: Jag begärde ordet blott för att säga, att, då jag har ett mycket stort förtroende för den siste talaren och han

sjelf klart ådagalagt, att hvarken jag och de med mig liktänkande eller den motsatta åsigtens anhängare gjort sig reda för frågan, så är det nödvändigt, att man får en utredning; och jag hoppas, att i sådant fall den ärade talaren får tillfälle att göra sin rika erfarenhet gällande. Det är därför, som jag tror och hoppas, att om frågan faller, vi en annan riksdag få erfara hans klara blick i saken.

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

Härmed var öfverläggningen slutad. Med förklarande att, på sätt Herr E. G. Boström under öfverläggningen yrkat, särskilda propositioner komme att framställas i fråga om föreslagen inregistreringsafgift å hvar och en af de i ofvanomförmälda reservation uppräknade artiklar, framställde Herr Talmannen till en början proposition på dels bifall till Utskottets hemställan, och dels bifall till reservationen i fråga om inregistreringsafgift å artikeln *omalen spanmål*, alla slag; och förklarade sig Herr Talmannen finna den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Då votering begärdes, uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

Den, som, hvad beträffar föreslagen inregistreringsafgift å omalen spanmål, alla slag, bifaller hvad Bevillnings-Utskottet uti 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 16, i berörda afseende hemställt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammararen, med afslag å Utskottets i förevarande hänseende gjorda hemställan, beslutat en inregistreringsafgift å omalen spanmål, alla slag, af $\frac{3}{10}$ öre per kilogram.

Den härefter anställda voteringen utföll med 89 ja och 93 nej, i följd hvaraf Kammararen beslutat ålägga artikeln omalen spanmål den i reservationen föreslagna inregistreringsafgift.

Emot detta beslut anmäldes reservationer af Herrar *Sven Nilsson, Lyttkens, Key, Svensén, Abraham Rundbäck, Vigardt, J. F. Carlsson, Jonas Andersson, Rubenson, Gustaf Eriksson, Aspelin, C. Ekman, Assarsson, Wieselgren, Biesert, Senell, Gasslander, Grenander, Petter Persson, Giöbel, Appelberg, J. G. Jansson, Anders Hansson och Widmark.*

Härefter framställdes propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på bifall till reservationen i fråga, om inregistreringsafgift å artikeln *rågmjöl*. Då Herr Talmannen förklarade den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes votering, som, efter det Kammararen på hemställan af Herr Talmannen till ja-proposition antagit bifall till Utskottets hemställan, anställdes enligt följande godkända voteringsproposition:

Den, som, i fråga om föreslagen inregistreringsafgift å rågmjöl,

*Angående
tullbevill-
ningen.
(Forts.)*

bifaller hvad Bevillnings-Utskottet uti 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 16, i berörda afseende hemstält, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets i denna del gjorda hemställan, å rågmjöl beslutat en inregistreringsafgift af $\frac{5}{10}$ öre per kilogram.

Voteringen utföll med 80 ja mot 89 nej; varande sålunda, i fråga om artikeln rågmjöl, reservationen af Kammaren bifallen.

Efter det vidare Herr Talmannen framställt propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan, och dels på bifall till reservationen i fråga om inregistreringsafgift å artikeln *hvetemjöl, gryn, alla slag* samt *bönor*, samt förklarad den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes äfven härom votering, hvilken, efter det till ja-proposition antagits bifall till Utskottets hemställan, anställdes efter följande voteringsproposition:

Den, som, i fråga om föreslagen inregistreringsafgift å *hvetemjöl, gryn, alla slag, samt bönor*, bifaller hvad Bevillnings-Utskottet uti 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 16, i berörda afseende hemstält, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan i förevarande del, beslutat åsätta nämnda artiklar en inregistreringsafgift af 1 öre per kilogram.

Vid rösternas sammanräknande befans, att af Kammarens ledamöter 68 röstat ja, men 91 nej, varande alltså jemväl i denna punkt reservationen bifallen.

Efter framställande härnäst i afseende å artikeln *fläsk* af propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på bifall till reservationen, förklarade Herr Talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes och anställdes efter följande nu uppsatta och godkända voteringsproposition:

Den, som, i fråga om föreslagen inregistreringsafgift å *fläsk*, bifaller hvad Bevillnings-Utskottet uti 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 16 i sådant afseende föreslagit, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets i denna del gjorda hemställan, beslutat åsätta fläsk en inregistreringsafgift af 2 öre per kilogram.

Voteringen utföll med 74 ja mot 81 nej, i följd hvaraf Kammar-
aren i afseende å artikeln fläsk bifallit reservationen.

Äfven angående artikeln *jern*, gjutet: tack- och barlast- samt obrukbara kanoner, bomber, mörsare och kulor, blef, sedan Herr Talmannen, af de framställda propositionerna dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på bifall till reservationen, fuunit den förra vara med öfvervägande ja besvarad, votering, på begäran, anställd, enligt följande godkända voteringsproposition:

Den, som hvad beträffar föreslagen inregistreringsafgift å jern, gjutet: tack- och barlast- samt obrukbara kanoner, bomber, mörsare och kulor, bifaller hvad Bevilnings-Utskottet i 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 16 i sådant afseende hemstält, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets i denna del gjorda hemställan, beslutat åsätta nämnda artiklar en inregistreringsafgift af $\frac{5}{10}$ öre per kilogram.

Då sammanräkningen af rösterna visade 63 ja mot 78 nej, hade alltså Kammarrens beslut i denna punkt utfallit i enlighet med det i reservationen framställda förslag.

I fråga om öfriga slag af *jern*, smidt eller valsadt, i stänger, alla slag, utan afseende på form eller dimensioner, häri inbegripna balk-, band-, spant-, s. k. T-, hörn- och vinkeljern äfvensom smältstycken samt plåtar, galvaniserade, förtente eller oförtente, utan vidare bearbetning, äfvensom plåtar af 3 millimeters tjocklek och deröfver, mer eller mindre bearbetade, samt andra ämnen för ytterligare bearbetning äfvensom *metaller*, såsom bly, koppar, tenn och zink, gjutet och *metaller* andra slag, plåtar, blefvo, efter framstälde propositioner, de i reservationen föreslagna inregistreringsafgifter af Kammarren godkända.

Beträffande artikeln *maskinerier*, redskap och verktyg eller delar deraf, blef, sedan Herr Talmannen, efter framställande af propositioner

på dels bifall till Utskottets hemställan och dels bifall till reservationen, förklarar den senare vara med öfvervägande ja besvarad, vötering begärd. På hemställan af Herr Talmannen antogs till ja-proposition bifall till Utskottets hemställan, hvarefter vöteringen försiggick i enlighet med en så lydande vöteringsproposition:

Den som, i fråga om föreslagen inregistreringsafgift å maskinerier, redskap och verktyg eller delar deraf, bifaller hvad Bevillnings-Utskottet uti 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 16 i sådant afseende föreslagit, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets i denna del gjorda hemställan, beslutat åsätta maskinerier, redskap och verktyg eller delar deraf en inregistreringsafgift af 5 procent af värdet.

Sammanräkningen af rösterna visade 51 ja mot 77 nej; varande sålunda reservationen äfven i förevarande punkt af Kammaren godkänd.

Slutligen bifölls reservationen jemväl i hvad den afsåg påläggande af inregistreringsafgift å artikeln *ångmaskiner* och ångpannor.

Herr Friherre *Stackelberg* anmälde sin reservation emot samtliga de af Kammaren i fråga om nu föredragna första punkten af förevarande betänkande hitintills fattade beslut.

I fråga om inregistreringsafgift å öfriga under Herr Carlsunds motion hänförliga artiklar bifölls Utskottets hemställan i den föredragna punkten.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets nedannämnda utlåtanden och memorial,

N:o 46, i anledning af väckta motioner om försäljning af vissa kronan tillhöriga hemman och lägenheter.

N:o 52, i fråga om tillbyggnad af riksdagshuset eller uppförande af ett nytt riksdagshus, samt med förslag till ett stadgande i Riksgäldskontorets reglemente.

N:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om låneunderstöd för reglering af afbrända delar utaf Hudiksvalls stad.

N:o 54, i anledning af väckt motion om beviljande af anslag till fullbordande af jernvägsanläggningen mellan Halnstad och Nässjö.

Dessa ärenden skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. 4 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.